

Bidrag till kännedomen af floran vid Saltenfjord och på Sulitälma-området i Norge.

af L. M. NEUMAN.

På inbjudning af chefen för det stora Sulitälma-grufbolaget, Konsuln och Kommendören N. PERSSON i Helsingborg företog undertecknad i sällskap med Adjunkt E. VETTERHALL sommaren 1904 en tur till Sulitälma. Vi hade vår bostad på Furulund, beläget på Langvandets norra strand, och därifrån företogs exkursioner dels till trakterna kring Langvandet, dels till Bodö-nejden, dels till Fauskebukten (en vik i Saltenfjorden), dels öfver Ny-Sulitälma till Sulitälma-toppens fot och till sist en 3 dagars tur öfver Kjelvand och Risevand till den typiska, af glaciärberg på alla sidor instängda, fjällsjön Balvand (Læstadii "Ballaur") samt öfver Rossnefjällen tillbaka till Furulund. Då tiden för vår vistelse vid Sulitälma var knappast 3 veckor, kunde det naturligtvis ej blifva fråga om någon fullständig undersökning af det vidsträckta området. Emellertid gjordes dock åtskilliga iakttagelser, som torde vara af intresse för skandinavians botanister. Men innan vi gå att redogöra för dem, vilja vi framföra vår stora tacksamhet till Konsul PERSSON för den storartade gästfrihet, hvarmed vi mottogos och för det enastående tillmötesgående, hvarmed såväl han som alla bolagets tjänstemän underlättade våra färder och gjorde vår vistelse däruppe så behaglig, att den för oss blifvit ett mycket angenämt minne.

För att gifva någon föreställning om landskapets situation beder jag få anföra följande. Från Balvand, som ligger i Norge, midt emot det svenska snöfjället Sydsaulo mellan riksgränsrösen 235 och 236 flyter Balmiälven i nordlig riktning genom sjön Kjelvand (516 m. ö. h.) till Langvand (134 m. ö. h.). Kring

Langvand, som för ett par decennier tillbaka låg i en obebyggd trakt, har Sulitälmbolaget sina grufvor och förädlingsverk, sina kontor och arbetarebostäder. Där bo nu 1200 invånare. Langvand, som är en smal, 1 mil lång, sjö med längdsträckning från SO till NV har sitt aflopp genom den osegelbara Langvandsälvfen i sjöarne Öfre Vand och Nedre Vand, hvilken senare vid Finieide mynnar ut i en vik af Saltenfjorden, den förutnämnda Fauskebukten. Fagerlid ligger vid Balmiälfvens inlopp i Langvand, Hellarmon heter stationen vid Langvandsälfvens utlopp därur, och Skjönstå stationen vid Langvandälfvens inlopp i Öfre Vand. Då Langvandsälvfen ej kan trafikeras, har bolaget byggt järnväg mellan Hellarmon och Skjönstå. Rossnefjällen upptaga området väster om Balmiälvfen mellan Balvand och Kjelvand. Ny Sulitälma gruffält och sulitälmatopparna ligga ONO om Furulund. Gikens grufva och Hankabacken, 5 å 600 m. ö. h., ligga vid vägen från Furulund till Ny Sulitälma, detta senare mellan 6 å 700 m. ö. h. Sulitälmas högsta toppar på norska sidan, Stortoppen och Vardetoppen, som äro förbundna med hvarandra genom en sadelbildning, hafva en höjd af 1830 och 1719 m. ö. h. och ligga midt emot riksgränsen mellan rösen 239 och 240, dock på mycket längre afstånd från gränsen än t. ex. Balvand ligger från den. Beritälvfen rinner upp på Rossnefjällens norra sluttning.

Den bergart, som går i dagen öfverallt kring Langvand och Kjelvand är en starkt vittrad skiffer, kallad Furulundsskiffer, ofvan denna går skiffrig amfibolit i dagen, och i gränsområdet mellan dessa bergarter ligga de flesta grufvorna. Kring Beritälvfen och uppåt Rossnefjällen går kalkglimmerskiffer i dagen. Kalksten och dolomit förekomma mycket sporadiskt. Langvand ligger i skogsbältets öfre zon. Furorna äro för närvarande fåtaliga — närmast Fagerlid har svafvelsyrligheten förstört dem liksom alla träd —

granarna ännu färre, björk och rönn utgöra de för landskapet karaktäristiska träden. Går man uppför den branta bergväggen på Langvands norra sida, når man snart en smal platå, ofvan denna en ny bergvägg och en ny platå etc. — så många, att man tröttnar, innan man nått den högsta. Redan på den fjärde platån är man vid den subalpina regionens öfre gräns, som här kan räknas till 500 m. öfver Langvands nivå, d. v. s. 634 m. ö. h. Vid Hanka-backen har man denna gräns vid 600 och ofvan Ny Sulitälma vid 676 m. ö. h. På Vardetoppens sydsida upphörde all fanerogamvegetation vid 1200 m. och där slutade vi också vår bergsbestigning, försakande "äran" att nå topprekordet för hoppet att på en annan väg, än den vi gingo upp, få se en rikare vegetation, hvilket också lyckades, om än nerstigningen förbi Pajieb-jaur och Vuollejaur vållade oss större mödor, än vi beräknat.

Floran är rikast på bergsskräntorna, vid bergsrötterna och i bergens tvärdalar, där den förvittrade skiffern uppammar en yppig och härlig vegetation. Jag gjorde en anteckning på en sådan plats långt ofvan furens gräns, dock ej högre upp än att björken och rönnen voro af normal höjd och diameter. Det är, såsom synes, en lundvegetation från regio silvatica som flyttat upp och blandat sig med åtskilliga alpina växter, som lockats ner till sina subalpina grannar. På dylika, af naturen gynnade och skyddade platser koncentrerar sig nämligen floran oberoende af gränserna mellan de olika regionerna. Jag antecknade: *Aconitum lycoctonum*, *Epilobium angustifolium*, *Geranium silvaticum*, *Spirea ulmaria*, *Alchemilla vulgaris*, *Hieracium paludosum*, *Mulgedium alpinum*, *Melandrium rubrum*, *Rumex arifolius*, *Epilobium montanum*, *Rubus idæus* och *saxatilis*, *Cirsium heterophyllum*, *Geum rivale*, *Solidago*, *Saussurea*, *Cerefolium silvestre*, *Listera ovata*, *Convallaria verticil-*

lata, *Stellaria nemorum*, *longifolia*, *alpestris*, *Trollius*, *Actæa*, *Valeriana officinalis*, *Bartschia*, *Archangelica*, *Oxyria*, *Ranunc. acris*, *Rhodiola*, *Saxifraga cotyledon*, *stellaris* och *aizoides*, *Sagina Linnæi* och *procumbens*, *Cerastium alpinum*, *vulgare* var. *alpestre* och *trigynum*, *Carex atrata*, *Vahlilii*, *vitalis*, *buxbaumi*, *Calamagrostis purpurea*, *Melica nutans*; *Polyst. filix mas*, *filix femina*, *spinulosum*, *Phegopteris*, *Dryopteris*, *Cystopteris fragilis*, *Equisetum silvaticum* samt vid bäckar på fuktigare plats därjämte *Viola biflora* och *palustris*, *Epilobium alsinifolium*, *Hornemanni* och *lactiflorum*, *Caltha*, *Montia*, *Circæa alpina* och *Struthiopteris*. På kort afstånd från det humusrika förvittringsområdet anträffar man gräsmyren med *Sphagnum* och *Polytrichum*, å hvilken fanns *Pinguicula vulgaris*, *Juncus filiformis*, *Eriophorum vaginatum*, *Carex irrigua*, *canescens*, *pauciflora*, *dioica*, *saxatilis*, *rostrata*, *lasiocarpa*, *Comarum*, *Orchis maculata*, *Rubus chamæmorus*, *Parnassia*, *Calamagrostis neglecta*. På andra sidan myren höjde sig marken till en låg sandås och här vidtog en af glesa björkar upptagen movegetation med *Myrtillus*, *Vaccinium*, *Cornus*, *Deschampsia flexuosa*, *Empetrum*, *Polygonum viviparum*, *Melampyrum pratense*, *Pyrola minor*, *Trientalis*, någon gång *Linnæa*, *Luzula pilosa*, *Trichophorum cæspitosum*, *Carex vaginata*, *Poa nemoralis* och *Hierochloa odorata*. Från en annan myr, där *Betula nana* var karaktärsväxten, antecknades spridda *Betula odorata* var. *borealis*, *Rubus chamæmorus*, *Myrtillus uliginosus*, *Trientalis*, *Empetrum*, *Calluna*, *Trichophorum alpinum* och *cæspitosum* samt *Eriophorum vaginatum*.

Efter denna lilla afvikelse från mitt egentliga område, åt hvilken ekologerna må lämna den uppmärksamhet, dem tackes, öfvergår jag till en redogörelse för de iakttagna växterna. De äro ordnade efter min flora, och dess nomenklatur har följts.

Matricaria maritima f. *Retzii* — Bodö-stranden; väluktande som den skånska formen, men mera lågvuxen.

Gnaphalium supinum — ej allmän; Ny Sulit.

Gnaph. silvaticum γ . *alpestre* — Furulund tills.
m. β *norvegicum*.

Antennaria — I en matta, bildad af *A. dioica* och *A. alpina* i systerlig förening, anträffades vid Ny Sulit. några intermediära individ, som hade hålkfjällen hvita, några trubbiga, andra spetsade, de inre långt och smalt tillspetsade, ja, några hade på öfvergången mellan hålkfjällets gröna, ulliga bas och dess glatta, hvita spets en hinnaktig brun liten fläck. Dessa individ likna mera den af J. M. Norman (Flor. arct. norv. p. 32) beskrifna *A. alpina* \times *dioica* än den i min flora upptagna, men äro ej fullt identiska med någondera. Efter upptäckten af *A. alpinas* partenogenes och den sällsynta hanplantans brist på dugligt pollen torde det väl vara otillåtet att tolka dessa mellanformer såsom hybridogena. Men huru skola de förklaras? Såsom konstanta småarter liksom hos *Alchemilla*? Men i detta fallet rör det sig om intermediära former mellan två eljest väl skilda arter. Af de tre individerna är det ena till sin habitus en ren *A. dioica*, de andra två hafva någon habituell anstrykning af *A. alpina*. Eller såsom mutationer?

Petasites frigidus — i en myr mellan Fagerlid och Kjelvand och vid Risevand, troligen flerstädes.

Erigeron acer **dröbachiensis* — ej fullt typisk, Furulund.

Erigeron neglectus — Bodö, endast några meter från stranden; flerstädes.

Erigeron uniflorus såväl typen som f. *pulchellus* — Ny Sulit.; Rossnefjällen.

Saussurea alpina — mycket allmän.

Taraxacum — alla af mig på området funna individ har af Dr. H. Dahlstedt bestämts till *T. croceum* med undantag af 1 ex. från Kjelvand och 1 från Bursifältet, som äro *T. croceum* var. *repletum* Dt.

Campanula rotundifolia f. ***grandiflora*** — blom-

mor 2—3 cm långa och ungefär lika vida. Högvuxen, rikblommig, bladen tätare och längre än hos låglandsformen. Öfverensstämmar icke med var. *arctica* Lge, som är lågvuxen, fåblommig.

Plantago maritima f. *gentilis* Fr. — Bodö i stenklipporna.

Plantago maritima var. **punctata** nov. var. foliis sanguineo-nigro punctatis — blad tydligt punkterade med i början blodröda, sedan svartnande punkter; ståndarknappar vid blomningen brunröda; på stranden mellan Fineide och Fauske.

Pinguicula alpina — allmän från Kjelvand till Balvand. Synes vara tvåårig, icke flerårig, såsom i allmänhet uppgifves.

Bartschia alpina var. *ochroleuca* — Furulundsbergen enligt exemplar, mig meddeladt af Ingeniör FR. CARLSSON.

Euphrasia latifolia — Balvand, dess β *eglandulosa* vid Skönstå; *E. curta* vid Bodö; *E. suecica* vid Fineide.

Rhinanthus minor ***resimus** — subspecies nova, a Rh. minore his notis distincta: bracteæ glabræ calycisque albo-virescentes, dentes eorum basales superioribus multo acutiores; dens labii superioris cœruleus, in corolla florenti æque longus ac latus, oblique erectus, frontem labii superans. Stjälk 15—20 cm, nästan glatt, dess internodier städse längre än bladen, ännu i början af Augusti föga förgrenad; de öfversta grenarna utgående från det andra subfloralbladparet; blommor oftast ensamma från hvarje nodus, och inflorescensen ensidig eller nästan ensidig; mellanblad tunna, korthåriga, nästan jämbreda, circa 20 mm långa och 3—5 mm breda, deras nedre tänder då och då mera utstående än hos Rh. minor är vanligt; foder endast längs kanterna hårigt, ljust gulgrönt eller hvitgrönt. Kronan 12—14 mm lång, pip rak, af öfverläppens längd, underläppen ungefär hälften så lång som öfverläppen. Funnen vid Skönstå på en äng, ungefär

150 m. ö. h. Då jag icke kunnat identifiera den med någon af Sternegks (Monogr. 1901) eller Ostfelds (Flora of the Færöes) grönländicusformer samt då jag tror mig igenkänna den senare i en annan typ, har jag genom det nya namnet¹⁾ velat fästa Herrar Specialisters uppmärksamhet vid ett kännetecken, som möjligen kan vara af värde.

Rh. minor **grönländicus* Chab., som anträffades vid Bodö i dikeskanter utmed landsvägarna, hade visserligen bracteer af samma ljusa färg som föregående, men den har en grof och kraftig, vanligen 35—40 cm hög stjälk med alla subfloralastamled förlängda, samt korthåriga, något köttiga, 40—50 mm långa och vid basen 8—12 mm breda samt därifrån långsamt afsmalnande mellanblad med grofva, någon gång utåtböjda sågtänder; blommor ofta parvis och inflorescensen därför i allmänhet 2-sidig. Den är, efter allt att döma, identisk med exemplar från Dovre, som Ostfeld (Lunds Univ:s herb.) i April 1904 bestämt till *groenlandicus* (Chab.) Ostenf. Grenarna, som redan den 19 Juli börjat visa sig, utgå oftast från det första, någon gång från det andra subfloralastadparet. Dessutom fanns tydlig *Rh. minor* samt former, som, om de icke varit så glatta, skulle hafva kunnat kallas *Rh. borealis* och *Rh. Drumond-Hayi*, äfven dessa med ljusa bracteer.

Sceptrum Carolinum flerstädes; *Pedicularis palustris* f. *borealis* — Bodö vid Rönvik; *P. hirsuta* — nära Vardetoppen, exemplaren endast några cm höga.

P. flammea — återfanns på den Schlegel-Arnellska lokalen vid Balvand; de flesta individerna voro emellertid redan den $30\frac{1}{7}$ i fruktstadium, hvadan jag endast erhöll ett blommande individ. Dess öfverläpp är tätt sammantryckt från sidorna, till färgen gullgul

¹⁾ *resimus* betyder uppnosig eller uppkäftig och afser öfverläppens tand.

med mörkt purpurfärgadt hvalf; underläppen är plant utbredd, gul.

Melampyrum pratense β *foliatum* är mycket allmän i trakten, däremot såg jag ingenstädes *a* *bracteatum*. Fastän det råder mycket stor variation med afseende på foderflikarnes längd och behåring, på mellanbladens längd och bredd samt blomstödjebladens tandning, kan man dock inom β *foliatum* urskilja 2 typer. Den ena har en kraftig, 30—40 cm hög stjälk med 5—15 mm breda, från en utvidgad bas afsmalnande mellanblad och mer eller mindre tandade blomstödjeblad, den andra, som synes vara f. *montanum* (JOHNST.), har en spenslig, 15—30 cm hög, stjälk samt 3—7 mm breda mellanblad med föga utvidgad bas och i regeln helbräddade blomstödjeblad. De växte om hvarandra på alldeles lika terräng. Blomman är vanligen svafvelgul med underläppens blåsor äggula. Vid Bursifältet såg jag en stor mängd individ, som hade öfverläppens och underläppens sidor både i knoppen och i den fullt utslagna blomman kantade med ljusröda band. Inblandade bland dem funnos dock sparsamt individ med den vanliga blomfärgen.

M. silvaticum — Den nyutslagna blomman är svafvelgul utom öfverläppshjälmen, som på utsidan är brandgul och de 2 blåsorna på underläppens insida, som äro äggula; i ett senare stadium blir hjälmen orangefärgad och underläppens flikar brandgula, och i postfloralt tillstånd inträder än en gulbrun än en ljusröd-violett färg. Möjligen äro en del i florer namngifna färgvarieteter icke annat än olika stadier under färgförändringen. En af BLYTT (i Veget. fhdene i Sogn) omnämnda f. *alpinum*, utmärkt genom mörkvioletta foder och blomstödjeblad, såg jag vid Risevand.

Prunella vulgaris — ovanligt storblommig med djupt mörkblå krona fanns vid Bodö-stranden på en kulle i sällskap med Phyllodoce, Azalea, Diapensia m. fl. fjällväxter.

Galeopsis speciosa — Furulund.

G. tetrahit var. *arvensis* SCHLECHT — Furulund och Bodö; en fin spenslig, ogrenad solform.

G. tetrahit var. *silvestris* SCHLECHT — N. Bodö; 70—80 cm hög, starkt förgrenad, nära 1 cm tjock stjälk, gleshåriga internodier samt 22—23 mm långa röda blommor.

G. bifida — Furulund.

Gentiana serrata och *involucrata* sågos i stor mängd vid Bodö. Bland de månghundratal individ af den förra, som jag såg, fanns endast en enda med utslagen blomma. Första dagen ¹⁹/₇ anträffades ett flertal i knopp; den ²¹/₇ hade dessa redan inträdd i postflorationsstadiet. Väddret var byigt, men solen kom fram ett par timmar, och då anträffades en blomma med utbredda kronflikar. Troligen blommor denna art blott några timmar.

Echium vulgare — Furulund 3 ex.; Hellarmon, ett enda, men mer än manshögt exemplar sågs; tydligen helt nyligen inkommen.

Myosotis silvatica f. *rupicola* — Hellarmon, Kjellvand, Rossnefjällen.

Stenhammaria maritima — exemplar täckande cirkelformiga ytor af 1,5—2 meters diameter sågos mellan Fineide och Fauske.

Trientalis europæa har två blomformer, den ena med breda, hvarandra till midten täckande, flikar, den andra med smala flikar, hvilka endast vid basen täcka hvarandra; f. *rosea* förekom flerstädes.

Primula farinosa **scotica* fanns flerstädes. Än är blomman longicalyx än brevicalyx, än är flocken rikblommig, än fåblommig; i allmänhet äro, såsom naturligt synes vara, rosettens yttre blad bredt, de inre smalt skaftade. Blommans färg är mättadt blåviolett. Då emellertid *P. farinosa* här nere i Skåne förekommer med ljusst blåviolettera blommor, torde denna

karaktär lika litet som kronpipens längd berättiga till artskillnad mellan *P. farinosa* och *P. scotica*.

Vaccinium vitis idæa f. *microphyllum* — vid foten af Sulitälmatoppen. Bladen äro endast 7—10 cm långa.

Oxycoccus microcarpus — Fauske.

Cornus suecica f. *rosea* A. Bl. — Sulitälma vid Giken.

Carum carvi var. *atrorubens* — Bodöstranden i stor mängd.

Anthriscus silvestris var. *Candollei* ROUY et CAM. — skild från typen genom rotbladens skaft, som äro 2—2 $\frac{1}{2}$ gånger så långa som skifvan; denna är dubbelt parbladig (aldrig 3 gånger parbladig), d. v. s. småbladen af 2 ordningen äro pardelta, aldrig parbladiga; de kantställda flockarnas yttre kronblad starkt förlängda. Meterhög, föga grenig fjällform. NySulitälma under bärgväggarna.

Epilobium alsinifolium, *Hornemanni*, *lactiflorum*, *collinum*, *palustre* voro allmänna i hela trakten, men, märkvärdigt nog, lyckades jag hvarken finna *E. anagallidifolium* eller *davuricum*. En särdeles vacker *E. montanum* var. *subcordatum* med ovanligt stora, 10—15 mm långa blommor sågs vid Hellarmon.

Alchemilla vulgaris **alpestris* — den enda jag såg af släktet, var allmän.

Geranium silvaticum — fanns massvis, ofta hvitblommig; kronblad mer än dubbelt så långa som foderbladen. Torde vara *β batrachioides* PERS i ROUY & CAM., Fl. de Fr.

Viola epipsila — Sulit. Mellan Fagerlid och Kjelvand; Fauske tills. med *V. palustris* och hybriden mellan dem.

V. mirabilis — Sulit. Jakobsbacken.

Vicia sepium *β montana* med meterlånga stjälkar — flerstädes.

Astragalus alpinus allmän; *A. oroboides* sågs icke.

Lotus corniculatus f. *crassifolius* sågs ända upp vid Ny Sulitälma, storblommig och tjockbladig alldeles som vid hafsstranden.

Rosa tomentosa — några sterila buskar på Bodöbergen i närheten af utsiktsplatsen var det enda, jag såg af detta släkte.

Potentilla erecta v. *strictissima* (ZIMM.) — Bodö i Rönviksbergen; stipler såväl som småblad djupare delta i smalare flikar, småbladens flikar utåtböjda.

P. verna är allmän på området. Vid Ny Sulitälma hade den blommor med 25 mm:s diameter, men de vegetativa delarna voro normalt utbildade (stjälk 12—15 cm, rotbladens småblad 1 cm långa). Vid Rönvik nära Bodö sågo vi den med lika stora blommor, men stjälkarna voro 30 cm och småbladen omkring 3 cm långa, eller med andra ord de vegetativa delarna voro mycket kraftigare utbildade än de florala; bladskäften voro mycket längre och mycket hårigare än vanligt, hvarjämte småbladens inskärningar nådde nära bladhalfvans midt. Genom dessa kännetecken stämmer den öfverens med var. *stricticaulis* BURNAT et BRIQUET. *P. verna* **gelida* sågs endast vid Balvand.

Geum rivale — förräder här en annan typ (f. *subalpinum*) än den vi söderut äro vana att se. Den är 40—50 cm hög, bladens serratur gröfre och djupare, foderflikarne smått triangulära, jämnt afsmalnande till spets, 4 ggr. så långa som breda, kronblad i början rent hvita eller stötande något i grönt, sedan ljusrödt strimmiga.

Saxifraga cotyledon L — Ett af målen för våra exkursioner kring Balvandet var att igenfinna *S. aizoon* på Læstadii och Schegel-Arnells lokal. Vi funno den emellertid icke. Såsom en svag ersättning för denna missräkning fingo vi se 4 individ af en dvärglik *S. cotyledon*! Den ståtliga, halfmeterhøga Fjällbruden hade här förkrympts till en pygmé af

10—15 cm:s längd. Växten är emellertid af intresse, då den säkerligen är Linnés *S. cotyledon*, tab. 2, fig. 2 i Fl. Lapponica. Denna bild har vållat botanisterna mycket besvär. Ännu så sent som 1891 citeras den i Hallier-Wohlfarts Synopsis under *S. aizoon*, hvaröfver man dock icke må förvåna sig, emedan den genom inflorescensens enblommiga grenar påminner om en form af den i Tyskland kollektiva arten *S. aizoon*. Det är också svårt att förstå, hvarför Linné gifvit en sådan afbildning af sin *S. cotyledon*, då han i samma boks text pag. 140 skrifver: "rami hi eodem modo foliis tribus ad septem linearibus investiuntur et e singulo folii hujus sinu pedunculum uniflorum exserunt". Vidare påminna de rundade kronbladen om den skandinaviska *S. aizoon*, men alls icke om *S. cotyledon*. Rosettbladen äro emellertid typiska cotyledon-blad. Denna dvärgform, som understundom endast når en höjd af 6 cm och då har en och annan af sina grenar enblommig samt rosettblad af 1—1,5 cm:s längd och 0,6—0,8 cm:s bredd, har oftast *rent hvita* kronblad liksom den typiska *S. cotyledon* och är då att hänföra till f. *abbreviata* ¹⁾ J. M. NORMAN. Jag har sett den från Gudbrandsdalen, från Saltdalen, från Skjärstad, Tordenlifjeld; från Valdres, Kvamakleven; från Jämtland, Skurdalsporten; från Vik i Sogn, från Söndfjord, från Wöringfos i Hardanger; från Öier, Moschus; H. N. 5: 42 hör delvis också hit; likaledes torde den af LINDBERG omtalade och af J. DYRING ("Junkersdalen och dess flora") citerade mellanformen mellan *S. aizoon* och *cotyledon* äfven höra hit. I ROUY et CAMUS, Flore de France upptages under namnet f. *pyramidalis* SER. en motsatt ytterlighetsform med rikare och yfvigare inflorescens samt 6—10 cm långa och 1—1,5 cm breda rosettblad, hvilka öfver-

¹⁾ Innan jag visste, att Norman beskrifvit denna form, kallade jag den f. *nana*, hvilket namn torde finnas på af mig bestämda exemplar.

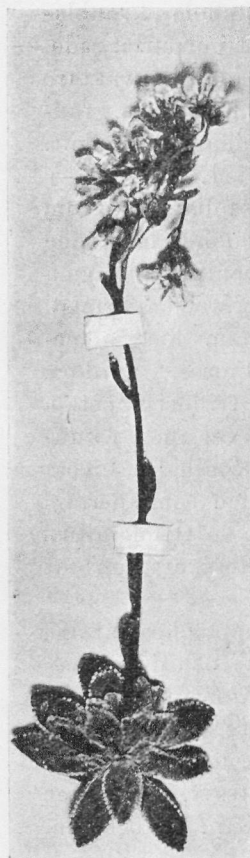
allt äro nästan lika breda (hos typen afsmalna de mot basen och tilltaga i bredd mot spetsen). Från Kwickjokk (J. SVENSSON 1885) har jag sett hithörande exemplar.

Dvärgexemplaren hafva understundom kronbladens nerver samt bas och kanter ljust purpurfärgade, f. *purpurata* GAUD. Denna form insamlade Skogvaktare J. S. AUNE åt mig mellan Balvand och svenska gränsen. De utmärkte sig genom en stark och angenäm doft.

S. aizoon JACQU. **Læstadii* L. M. NEUMAN — subspecies nova, his notis diversa: folia rosularum elliptica vel obovata, duplo longiora quam lata (nec cuneiformia, nec lingulata); inflorescentia est cyma umbelliformis vel corymbiformis (non racemiformis), inflorescentiæ axis primarius 0—5 mm longus. pedunculi floribus æquilongi vel minores, uniflori, rarissime biflori (nec elongati, nec triflori); petala roseo-punctulata sese tegentia, obovata vel apice rotundata (nec obtusissima), flavescentia (nec albida), erecta vel semi-erecta (nec patentissima) florem semiapertam sæpe formantia; caulis 4—6, rare 8—10 cm altus. Norvegia, Sulitälma in montibus "Rossefjällen" et Balvand.

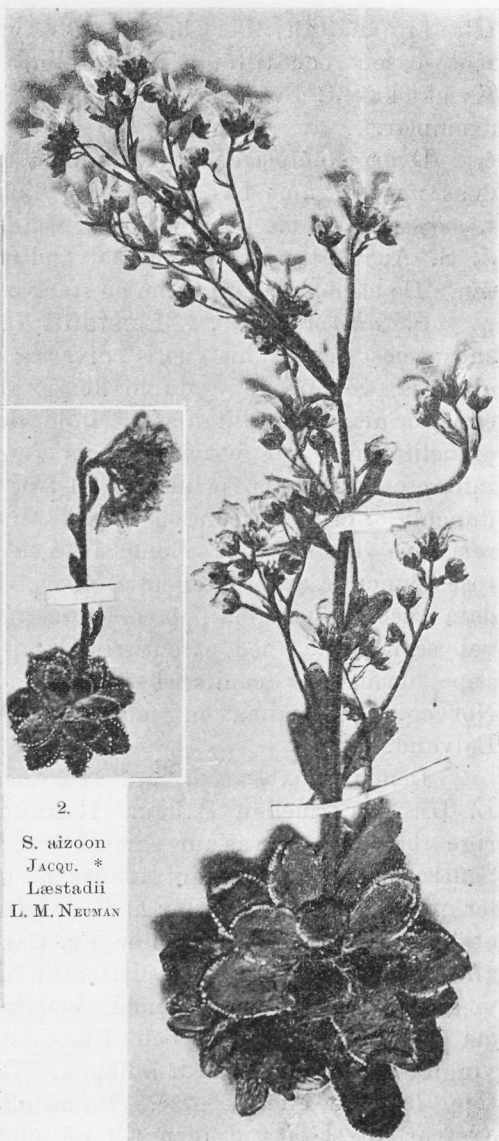
Denna växt, som år 1825 upptäckes af L. L. LÆSTADIUS mellan Ballaur (Balvand) och det i Sverige belägna Mavasjaur samt 1869 återfanns där af SCHLEGEL och ARNELL, anträffades af oss på flera lokaler på Rossefjällen. Här hade den förut blifvit tagen af Sulitälmalabolagets Ingeniör FR. CARLSSON, men, efter allt att döma, på andra platser än dem, vi besökte.

Dess stjälk är ogrenad, endast 4—5, sällan 8 cm hög, glandelhårig och liksom de små tunglikavigglika stjälkbladen rödt anlupen. Dess blombärande topp lutande eller upprät. Blomställningens hufvudaxel är än sammandragen till en punkt, än 1—5 mm lång, i förra fallet således ett flocklikt, i senare ett kvastlikt knippe. Axlar af 2 ordningen mycket korta,

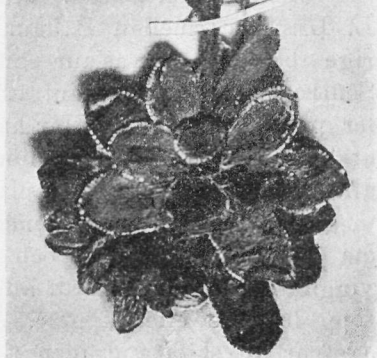
3.

S. aizoon JAQU *Læstadii
L. M. NEUMAN \times *Cotyledon*
L f. *abbreviata* J. M. NORMAN

2.

S. aizoon
JACQU. *
Læstadii
L. M. NEUMAN

1.

Saxifraga cotyledon L f. *abbreviata*
J. M. NORMAN

Alla 3 bilderna äro i naturlig storlek.

sällan längre än blomman, 1-blommiga, mindre ofta 2-blommiga. Blomskäft nedtill glandelhåriga, upptill liksom fodret glatta eller med sporadiska glandelhår. Foderblad triangulära, knappast nående kronbladens midt; kronblad stötande i ljusgult, aldrig rent hvita, ej heller stötande i rödt, än oprickade, än försedda med mörkröda, först vid någon förstoring iögonenfalande prickar. Den utslagna blomman kupig, ej fullt öppen, emedan kronbladen äro upprätta, något inböjda eller snedt utstående, upptill rundade, nedtill täckande hvarandra. Ståndare hela tiden gula liksom fruktämne, stift och blombotten. Rosettblad sjögröna, som äldre skiftande något i gult eller rödt, omvänt ägg-runda—elliptiska, ungefär dubbelt så långa som breda (10×5 , 9×4 , 8×5 , $5 \times 3,5$ mm), deras kant försedd med 8—9 kalkafsöndrande tänder på hvar sida, endast den nedersta, skaftlika delen försedd med randhår i stället för tänder.

Denna växt beskrefs år 1826 af LÆSTADIUS (Beskr. öf. sälls. växter fr. n. delen af Sverige, K. V. A:s Handl.) såsom var. *glabrata* af *S. cotyledon*. Under detta namn ingick den i 2 uppl. af HARTMANS Flora (1832), men i den 3 (år 1838) identifierades den med *S. aizoon* JACQU., hvilket namn den alltsedan bibehållit. Att den ej kan hänföras till *S. cotyledon*, är lätt insedt, men lika lätt är det icke att bestämma, om den bör kallas *S. aizoon* JACQU. Genast torde vara klart, att J:s beskrifning (till tab. 438 i *ICONES Fl. Austr.* år 1778) icke afser vår art. Den afser en art med spadlika eller tunglika rosettblad, förlängd, klaselik blomställning och åtskilda, vågrätt utbredda kronblad med tvärt afklippt spets. Med denna beskrifning stämmer också den större bilden på nyss citerade tafia, men med denna bild och beskrifning kan säkerligen icke den skandinaviska växten anses öfverensstämma. Detta är så mycket säkrare, som exemplar från den klassiska lokalen alls ej likna vår art. Men olyck-

ligtvis har JACQUIN vid sidan afbildat ett mindre exemplar, som efter nutida fordringar ej torde kunna anses hafva artgemenskap med det större. Den mindre bilden är habituellt lik vår art genom sin kvastlika inflorescens, sina aflångt äggrunda-elliptiska rosettblad och sina i spetsen afrundade kronblad. De äro emellertid utstående och kronan vidöppen, hvilket, såsom redan den skarpsynte LÆSTADIUS — "floribus campanulatis" skrifver han — kände, icke passar in på vår art. I STURM, Deutschlands Flora (år 1814) har Saxifrageernas förste monograf, v. STERNBERG, beskrifvit *S. aizoon*. Till denna beskrifning finnas också 2 afbildningar, men icke heller med någon af dem stämmer den lilla nordiska plantan. På samma sätt har Flora Danica, tab. 2352, två mycket olika bilder. Den mindre bilden har ganska stor likhet med vår art, likaledes den afbildade specialblomman och kronbladet, men om de två senare tillhöra den större eller mindre habitusbilden meddelas lika litet, som det nämnes, om originalen till bilderna härstamma från Grönland, Alperna, Norge eller något annat håll. HALLIER-SCHLECHTENDAHL'S bild (2663 i Flora von Deutschl. 1886) stämmer icke heller med vår art.

Saxifraga aizoon är i mellaneuropa och sydeuropa mycket polymorf. Också hafva JORDAN et FOURREAU (Breviarium plant. 1), SCHOTT NYMAN KOTSCHY (Anal. bot. 1854) samt ROUY (Flore de Fr., VII, 1901) beskrifvet en stor mängd arter och varieteter, samordnade med eller underordnade under *S. aizoon* JACQU. En granskning af ett större herbariemateriel ger också tydligt vid handen, att flera skilda typer ingå i den. Vi hafva först de 2 af JACQUIN själf afbildade, som KOCH urskilde såsom *a major*, hvilken bör anses såsom den genuina *aizoon* och *β minor*. En lätt iögonenfallande typ är äfven *S. cultrata* SCHOTT etc. Då man på samma ark kan få se *aizoon* och *altissima* samt på ett annat *aizoon* och *crustata*, tagna såsom

samma art, torde de vara förbundna genom mellanformer — om hybrider eller varieteter eller arter, lämnar jag osagdt. Man kan ej på annat sätt förklara, att erfarna botanister förväxla dem. Vår underart är att söka bland β minor Koch. Några ark i Lunds Univ. herbarium, de 2 från Seringe i Schweiz, det tredje, samladt af ARMAND THIELENS eller F. LACROIX, påminna rätt mycket om den norska underarten, men jag vågar dock ej påstå, att de äro identiska. Och märkligt nog synas äfven de grönländska exemplaren tillhöra en något afvikande typ. Gent emot allt detta kan jag konstatera, att de af LÆSTADIUS 1825, de af SCHLEGEL-ARNELL 1869 samt de af VETTERHALL, AUNE och mig år 1904 samlade exemplaren alla äro så lika, som om de tagits från samma tufva. Under sådana förhållanden anser jag, att den bör isärhållas såsom särskild underart, och har jag efter upptäckaren kallat den *Saxifraga aizoon* **Læstadii*.

Saxifraga aizoon **Læstadii* \times *cotyledon* f. *abbreviata* — Af denna hybrid upptäckte jag 2 individ bland de exemplar, som skogvaktare J. S. AUNE sände mig från trakten mellan Balvand och Svenska gränsen. Fotografien visar hybriden och stamarterna i naturlig storlek så att man lätteligen kan iakttaga den habituella olikheten mellan dem. Rosettbladen och förgreningen äro såsom hos *aizoon*; fodret än nästan utan, än med få, än med flere glandelhår, än hvitgult, än något ljusrött, aldrig grönt eller mörkrött såsom hos *cot.*; kronblad till formen såsom hos *cot.*, men betydligt kortare, tätt rödprickiga, aldrig nerböjda (ss. hos *cot.* plägar vara fallet), men mera utstående än hos *aiz.*; kronbladens grundfärg rent hvit, ej stötande i gult ss. hos *aiz.*; ståndare gula ss. *aiz.*, men blomskaft längre än hos denna; ståndarmjöl mycket dåligt. Detta fynd föranledde mig att i våra offentliga herbarier granska representanterna för dessa arter och jag fann då, att SCHLEGEL-ARNELL funnit den samt

delat ut den under namnet *S. cotyledon* var. *maculata* LÆST. och åtminstone på ett exemplar betecknat den som hybrid. Sedan hade MURBECK år 1893 bestämt både nämnda exemplar och LÆSTADII β *maculata* såsom hybrid. SCHLEGEL-ARNELIS exemplar äro yppigare, nå en höjd af ända till 23 cm och hafva en mera förgrenad inflorescens än mina, men visa för öfrigt samma intermediära typ som de. Bland LÆSTADII exemplar (var. *maculata*) har jag sett åtminstone ett, som icke är hybridogent, utan tillhör ofvan omtalade *S. cotyledon* f. *purpurata*. LÆSTADII beskrifning l. c. lyder sålunda: — — — "Latera petalorum interna irregulariter, sed tamen eleganter purpureo maculata". Hade han skrivit "punctata" i stället för *maculata*, så hade det varit tydligt, att han endast afsett hybriden, ej därjämte ofvannämnda f. *purpurata*.

Saxifraga cæspitosa. De redan af KOCH uppställda ytterlighetsformerna, α *compacta* och β *laxa*, äro hvarandra så olika, att, om man blott sett den ena, man vid den andras påträffande ingalunda tänker på artgemenskap mellan dem. Den förra såg jag på Rossnefjällens kala stenryggar bildande små täta, bruna tufvor af forna bladrosetter, ur hvilkas midt årets blad ej vågade titta fram, men de rikt glandelhåriga, mörka 2 cm höga stjälkarna reste sig; bladen äro grundt flikade och flikarna trubbiga eller rundade. Den andra formen (β *laxa* KOCH) såg jag i härlig yppighet vid Balvand. På långt håll fägnades ögat af saftigt gröna fläckar på klippafsatserna — hvilka jag trodde vara allt annat än *S. cæspitosa*. De bruna fjorårsrosetterna voro fullständigt täckta af årets blad, rhizomgrenarna äro krypande och löst tufvade, stjälkarne 15 cm höga, bladen djupare flikade, flikarna tillspetsade och hela växten fattigare på glandler.

S. cernua — några blommande exemplar saknade vid insamlandet yngelknoppar i bladveckan, men sedan de stått inne i vatten 2 dagar, utvecklades de.

S. oppositifolia, *stellaris*, *nivalis*, *aizoides* med var. *aurantia* äro allmänna eller spridda å hela området.

Barbarea stricta — Hellarmon. *Cakile maritima*, hvitblommig — Bodö. *Capsella bursa pastoris* f. *integrifolia* — den förherrslande formen vid Furulund. *Arabis alpina* allmän.

Draba fladnicensis, *Draba hirta* — flerstädes från Ny Sulitälma till Vardötopen; Balvand.

Fumaria officinalis — Bodö.

Ranunculus glacialis, *nivalis* och *pygmæus* anträffades här och där på för dem tjänliga lokaler. Ej långt från Vardetoppen (Sulitälma) växte de två sistnämnda tillsammans, hvilket eljest ej var vanligt. *R. nivalis* blef småblommigare och småblommigare, rotbladens antal ökades, fodret blef glattare. Det hela föreföll gåtfullt, ända tills jag lyckades finna ett par exemplar af *R. pygmæus*. Jag gick tillbaka till den punkt, där *nivalis* började degenerera, och fann där hela plättar fulla af *R. pygmæus*, typisk och dvärglik, som vanligt. Att här föreligger en hybridogen formserie är uppenbart; lika lätt är det däremot icke att t. ex. från blommans eller stjälkens storlek få ett mått eller från fodrets hårrighet och bladens inskränningar ett uttryck, så fixerad, att man därpå kan skilja hybriderna och stamarterna. J. NORMAN har i Flor. arct. norv. pag. 6 utförligt behandlat *R. nivalis* × *pygmæus*, men har tydligen ej påträffat så småblommiga individ af hybrididen, som jag gjorde. Hans beskrifning är i öfrigt god, hvarför jag anser det öfverflödigt att här lämna en ny sådan.

R. repens f. *latisectus* — en n. fullständigt glatt form, som på långa sträckor utgjorde hela örtvegetationen, fanns vid Risevand.

R. acer f. *pumilus* — förekommer rikligt i fjällen. Vid Ny Sulitälma, där denna form växte bredvid *Draba fladnicensis* och *Cerastium Edmonstonii*, såg jag vid en fjällbäck — midt emot, på andra sidan bäc-

ken låg ännu den $2\frac{4}{7}$ snön kvar — flera tufvor af *Ranunculus acris*, större och kraftigare än man vanligen ser den söderut. Den hade nyss börjat blomma, men var dock 40 cm hög, den var jämförelsevis glatt, dess rotblad voro till skapnad såsom hos *Aconitum napellus*, men blomställningens stödblåd hade 6—8 cm långa, helbräddade, eller i 2—3 jämbreda, helbräddade flikar delta, jämbreda småblad. Är måhända identisk med var. *napellifolius* CRANTZ.

Caltha palustris f. *zetlandica* — Bursifältet i en bäck; afviker genom sin fina stjälk och sina sirliga blad fördelaktigt från den sydliga typen af denna art.

Silene acaulis och *Melandrium rubrum* allmänna; *Viscaria alpina* här och där; *Stellaria nemorum* allmän.

Stellaria media allmän; jämte den typiska, mörkgröna, makropetala formen finnas 2 ljusgröna mikropetala former. Den ena är högväxt, kortbladig, med starkt förlängda internodier och torde vara f. *brachypetala* OPIZ; den andra, som är nedliggande och har korta internodier, synes vara identisk med f. *alpicola* LAMOTTE.

St. borealis, den makropetala hufvudformen, insamlades mellan Fagerlid och Kjelvand, men vid hemkomsten befunnos nästan alla blommor sakna kronblad, hvilket ej kan förklaras på annat sätt än genom kronbladens affallande. Vid Granhei voro äfven nyutslagna blommor kronbladslösa (f. *calycantha*).

St. longifolia — flerstädes.

Stellaria crassifolia f. *brevifolia* fanns i yppiga exemplar, bildande cirkelrundt utbredda mattor på den sandiga hafstranden kring Bodö liksom vid Fauske och Fineide. Något mera betecknande namn än *humifusa* skulle ej kunna gifvas den, men det är ju förbehållet för en nordligare underart, som hufvudsakligen skiljes från den sydligare genom tjockare och köttigare blad, hvilket lämpligast kunde betecknas med ordet "crassifolia", d. v. s. namnen borde omkas-

tas, hvilket dock hvarken är möjligt eller tillrådligt. Förhållandet mellan fodrets och fruktens längd beror helt och hållet på det stadium, i hvilket mätningen göres. Den fullt utvecklade frukten är nämligen hos båda "tydligt längre" än fodret. Formen *paludosa* L. Læst. (= *subalpina* Hn), som vanligen förekommer i källdrag i fjällen, fanns på Bodöstranden i stor mängd, inblandad i den af gräs och Junci bestående vegetationen på den gamla, sandtäckta tången, således något högre på stranden än f. *brevifolia*.

Alsine biflora f. *pumila* J. NORM. — små krypplingar med 1-blommiga stjälkar; Rossnefjällen och ofvan Ny Sulitälma.

Cerastium trigynum — flerestädes; på torrare mark bildar den tätta tufvor, nedkommen på fuktiga mossar bildar den ensamma, långt krypande refvor.

C. alpinum × *vulgare* (*alpestre*) ≍ *subvulgare* — Furulund; habituelt lik *C. vulgare* **alpestre*, men skild genom kortare stjälkar, förkrympta kapslar på raka skaft, rikedom på långa mjuka hår, i stjälkens öfre delar täckande glandelhåren, hårigare och i förhållande till längden bredare blad, färre blommor och något längre blomkronor. Årsskotten utgå ofta, såsom fallet i regeln är hos *C. alpinum*, men ej hos *C. vulgatum*, från öfvervintrande nodi på de hvitaktiga, vissnade stjälkbaserna från förra året. Hos *C. vulg.* **alpestre*, som växte bland hybriden, utgjordes behåringen i stjälkens öfre del endast af korta, tätta glandelhår.

C. alpinum är allmän och mycket variabel; dess glabrescenta form anträffades dock icke. Den vackra *C. Edmonstonii* fanns här och där, men alltid sparsamt. Den är föga föränderlig.

Sagina Linnæi uppträder ganska olika på olika lokaler. På bar mark, där den växer ensam, t. ex. på hållar och vägkanter, bildar den stora tätta tufvor med tätta, 5—6 cm höga stjälkar och långt krypande

skott; bland gräs äro stånden små, deras stjälkar glesa, 1—2 cm höga, skotten uppstigande, det hela erinrande om *S. intermedia*, hvilken icke af mig anträffades. Denna form vill jag kalla β **pumilior**. Begge formerna voro allmänna vid Furulund. Allmän är också *S. procumbens*. Bland det hemförda materialet finnas två tufvor, habituellt alldeles lika den senare arten, men de flesta kapslarna nå ej öfver fodret och utvecklas ej. De få, som utbildats hafva mogna frön, fodret tilltryckt och kapselns skal upptill tillspetsade liksom hos *S. Linnæi*. Blommorna äro dels 4-taliga, dels 5-taliga. Detta talar ju för, att hybriderna *S. Linnæi* \times *procumbens* föreligger. Då inga undersökningar gjordes, medan materialet var friskt, är det svårt att göra ett bestämdt uttalande i denna fråga.

Montia rivularis **lamprosperma* — allmän i lägre regionerna.

Rumex arifolius i härlig yppighet och *Oxyria digyna* — allmänna; likaså *Polygonum viviparum*.

P. aviculare f. *litorale* — allmän på stränderna. Genom de stora, rikt färgade kalkarna påminner den om *P. Raji*, hvilken jag dock ej lyckades anträffa.

Salix glauca \times *nigricans* (determ. S. J. ENANDER) — Nära Ny Sulitälma vid vägen till Giken. En bland de vackraste *Salix*buskar man kan se. I samma snår fanns *S. hastata*, *lanata* och *arbuscula*.

Orchis cruenta f. *brevifolia* — Bodö, i kärr helt nära stranden.

Orchis maculata f. *sudetica* — Sulit. Giken.

Gymnadenia conopea — Bodö, starkt och ljufdigt välluktande.

Coralliorhiza innata — Bodöbergen, säkerligen flerstädes.

Juncus biglumis — Rossnefjällen; *J. triglumis* — Bodöbergen; båda förmodligen spridda öfver hela området, fastän den sena sommaren ej kunnat locka fram dem till tiden för vårt besök.

Luzula Wahlenbergii — en storvuxen, vacker form, Balvand helt nära dämnet. *L. spicata* flerstädes. *L. arcuata* nedom Varde-toppen; *L. confusa* vid Ny Sulitälma och Balvand 10—20 cm hög, nedom Vardö-toppen endast 3—5 cm hög.

Scirpus uniglumis fanns i stor mängd, än typisk, 30 cm hög (med kalkborst), än 10—15 cm hög utan borst, f. *nullisetus* LINDB. filius. Den förra, som vid fruktmognaden har nästan kulformigt ax, torde vara den af A. BLYTT i Vegfhdene vid Sogn omnämnde var. *rotundatus*. Axet blir nämligen alltid äggformigt—kulformigt hos denna art, när alla frukterna utvecklas. Någon *Sc. palustris* eller *mamillatus* LINDB. fil. såg jag icke.

Sc. pauciflorus är allmän öfverallt på stränderna och växer blandad med *Sc. uniglumis* f. *nullisetus*. På sådana platser träffas ofta den senares f. *pumilus* (enl. LINDBERG identisk med *Sc. fennicus* Palla); den skiljes emellertid alltid från *pauciflorus* genom axets kortare, trubbigare, svagnervigare och mörkbrunare basalfjäll, genom tjockare och gröfre strå, vid sin bas och spets starkare färgade stråslidor och — alltid osvikligt — genom fruktämnets och fruktens olika form. Emellertid fann jag vid Bodö några individ, som syntes mig dubiösa. Vid granskningen hafva de emellertid visat sig vara antingen *pauciflorus* eller *uniglumis* f. *nullisetus* utom två individ. Hos dessa tyda sli-dorna på *paucifl.*, stråna på *unigl.*, men axens basalfjäll äro intermediära, d. v. s. endast hälften så långa som axet, helt bruna som hos *unigl.* med svagare nerver än hos *pauciflorus* samt förkrympta fruktämnen; då emellertid de senares form alldeles bestämdt tyder på *pauciflorus*, och då det vore förhastadt att angifva den såsom hybrid, hänför jag den såsom f. *subuniglumis* till *Sc. pauciflorus*.

Scirpus caespitosus — ymnig; de exemplar, som

hemförts, hafva af Kand. BRODDESSON bestämts till *Sc. caesp. f. austriacus E. Palla.*

Eriophorum polystachyum, vaginatum och *Scheuchzeri* allmänna; *E. polystach. v. triquetrum* vid Ny-Sulitälma.

Elyna Bellardi — allmän; *Kobresia bipartita* anträffades icke.

Carex lasiocarpa, vesicaria, saxatilis och *rostrata* förekomma allmänt, den senare vid Bodöbäcken och på Bursifältet såsom *γ maxima*, och förmodligen är det denna form, som LINDEBERG afser med uppgiften, att *C. levirostris* finnes vid Bodö.

C. pedata träffades vid Berit-älven på Rossnefjällen i några få exemplar, *C. capillaris* vid Bursifältet.

C. ustulata vid Balvand och på Rossnefjällen, *C. atrata* och *C. alpina* flerestädes, *C. Buxbaumii* vid Bursifältet; *C. irrigua* allmän, *C. limosa* och *laxa* spridda, ofta alla tre tillsammans och då ytterst svåra att bestämma; *C. vaginata* flerestädes, ofta steril.

C. maritima O. F. MÜLL. anträffades i viken mellan Fineide och Fauske. Denna art är ju alltid lätt igenkänd på sina hängande honax, sina långa hårfinna axskaft och sina långa, sågade borst, (alltid längre än, i regeln 2—3 gånger så långa som fjället) men därjämte finnas andra karaktärer, som, icke alltid beaktade, dock äro af stor betydelse. Sådana äro följande: strå i regeln mycket kortare (ofta hälften) än bladskotten; rosettblad ofta bredare än stråbladen; fruktgömmen försedda alltid med 2, ofta 3 ribb-nerver samt däremellan merendels äfven med svagare nerver; ♀-fjäll hinnaktiga, 2,5—3 mm långa, smutsgula med en smal, grön, fastare, 3-nervig midtstrimma, vid borskets fäste urnupna eller tvära, sällan tillspetsade; hela växten vid sommarens början ljusgrön, småningom gulnande, vid sommarens slut halmgul. Då arten växer på dybotten, såsom fallet är här, saknas i juli-augusti rester af fjolårets slidor; på här ifrågavarande fyndort voro rosettbladen kölade och dubbelveckade,

6—8 mm breda, i öfre tredjedelen starkt sträfva, stråbladen platta, kölade, 3—7 mm breda, endast i spetsen sträfva, hanaxen redan i medio af juli förvisnade, honaxen glesa, betydligt kortare än sina skaft, fruktgömmena ställda i 6 rader; det terminala hanaxet långt aflägsnadt från närmaste honax.

C. salina WAHLENB. anträffades helt nära föregående. Terrängen sluttar ner mot sjön och bildar öfverst en genom utdikning torrlagd äng, hvilken öfvergår i en lägre och sankare äng, båda ingärdade för slätter. Nedom dessa vidtager en till betning använd syltäng, som nås af tidvattnet, och i själfva hafsbyn den svarta, tångblandade, vattniga gyttjan, där *C. maritima* växte. *C. salina* fanns på slätterängarna. Jag skulle kunna kalla den *kattegatensis*, men det ger föga ledning, ty detta namn är dels kollektivt, dels mycket missbrukadt. Bland nordiska caricologer tror jag mig blifva bättre förstådd, om jag säger, att den är till alla delar identisk med den i Holkedalskilen vid Strömstad förekommande formen. Samma en är utdelad i H. N. 14: 82 och af TH. FRIES under namnet *C. salinoides* Beurling tagen vid Christiania. Den utmärker sig genom kvarvarande, svarta fjolårsslidor, rödaktigt bruna årsslidor, saknad af lågblad ¹⁾ (d. v. s. fjäll utan bladskifvor) kring strået, styfva platta blad, upprätta, närställda honax på styfva, kortare eller längre, skaft af en tråds tjocklek, det öfversta oftast nående hanaxet (det terminala eller det lägre, sidoställda); stråblad och framförallt hylsblad bredare än rosettbladen, dessa ungefär af stråets längd; bladens färg betydligt mörkare än *C.*

¹⁾ Kring årets sterila skott finnas sådana, hvilka ofta (med orätt) anses såsom tillhörande strået. Arten öfvervintrar med långa utlöpare, som i toppen bilda en tufva, bestående af flere strån och flera sterila skott. Då det sterila skottet ännu är knopp och omgifves af sitt lågblad, ser det ju ut, som om lågbladet hörde till strået, men när skottet vuxit ut och trängt sig upp mellan stråbladen på sin insida och lågbladet på sin utsida, är det tydligt, att lågbladet hör till det sterila skottet.

maritima, men ljusare än Goodenoughii; honfjäll omkr. 4 mm långa, bruna med i början grönaktig, sedan gul, 1—3-nervig midtstrimma, oftast tillspetsade, alla fasta, uppräta eller nästan uppräta, de nedre med 2—3 mm, de öfriga med 1—2 mm lång, sågad borst eller endast uddiga; fruktgömmen helt och hållet eller nästan nervlösa; frukt oftast utbildad; ståndarknappar hälften så breda, men 1—1,5 mm längre än hos *maritima*. Stråens längd 30—40 cm.

C. maritima × *salina* fanns i stor mängd i tångdyn tillsammans med *maritima*. Botaniseringen på sådan mark har sina besvärligheter. Dels sjunker man ned i dyn, dels är vattnet kallt, dels öfverraskas man af tidvattnet, och när man slutligen lyckats skära ut en torfva, har man i den *Heleocharis*, *Scirpus*, *Carex norvegica*, tre andra *Carex*-former, som nedan skola behandlas, *C. maritima* och denna hybrid — allas rhizom med hvarandra bildande en fullständig konstväfnad. Så går man till en bäck att skölja, men "flodens" vatten går in i bäcken med all sin simmande orenlighet. Man nödgas då invänta ebbtiden.

Denna hybrid är Wahlenbergs ursprungliga *C. cuspidata*. I WAHLENBERGS herbarium finnes ett ark med 4 individ, alla tydliga hybrider af dessa stamarter. De två äro tagna af honom själf i "Norska Nordland vid Lyngen juli 1800" och de 2 "Norvegia in Finmarkia maxime orientali" af DEINBÖLL, alla af Wahlenberg signerade som *cuspidata*. I ELIAS FRIES' herbarium finnes ett ark af den, innehållande 3 individ, äfvenledes bestämda till *C. cuspidata* (den af E. Fries egenhändigt skrifna etiketten lyder: "*Carex salina* Whlnb. var. *cuspidata* sec. herb. Whlnb.; *Bahusia*, Hisingen, C. J. LINDBERG). WAHLENBERG beskref i K. V. A. Handl. år 1803 pag. 164 *C. cuspidata* och *C. salina* såsom skilda arter, men förenade dem redan i *Flora Lapponica* (1812) till en art, *C. salina*, med 2 varieteter α *cuspidata* och β *mutica*, den se-

nare således identisk med den första salina. Denna sammanslagning, naturlig i en tid, som föga visste af hybrider, är det icke längre, och det är säkerligen den, som förorsakat det virrvarr, som nu råder i dessa formers bestämning i offentliga och privata herbarier. Om *cuspidata* ¹⁾ skrifver han (Fl. lapp. pag. 246): "ad præcedentem (*C. maritimam*) valde accedit, attamen transitum haud vidi", under det han om *mutica* säger: "Carici aquatili valde affinis, ut vix nisi capsulis majoribus et habitu obesiore flavescente distingui queat." LINDBERGS exemplar äro intermediära, så ock WAHLENBERGS; DEINBÖLLS gå något närmare salina. I min skörd ingå inga med dessa fullt identiska individ. De uppdelas lämpligen i 4 former, hvilka bilda en så väl sammanhängande serie, att man å ena sidan förstår, hvarför de, som endast sett en eller annan af länkarna, gjort dessa till särskilda arter, men å andra sidan också förstår, hvarför man kunnat klippa af kedjan vid ena ytterlänken, maritima, och fört alla de öfriga till salina. Här af torde lätt framgå, att efter stamarternas afskiljande uppdelningen af de växlande hybridogena formerna i *submaritima*, *media* och *subsalina* är rent subjektiv. Kunna således åsikterna i detta hänseende vara olika, så böra de icke vara det, då det gäller att afskilja *salina* från hybridserien och låta den senare få bära namnet *C. cuspidata* WAHLENB. (*C. maritima* O. F. MÜLL. \times *salina* WAHLENB.)

\asymp *submaritima*: habitus, de slaka bladen, de hängande honaxen och de fina, ofta mycket långa skaften af marit.; skild från denna genom smalare blad, glensare ax och oftast tillspetsade, brunkantade honfjäll med borst af fjällets längd eller kortare, fullt l. nästan steril.

¹⁾ Äfven ELIAS FRIES betonar denna likhet (Bot. Not. 1845 pag. 112): "*C. cuspidata* har hela utseendet af *C. maritima*, äfven breda blad och en och annan af de nedre slidorna bladlös, etc."

× *salinifolia*: skild från föreg. genom fasta, smala, mörkare gröna blad; sedd äfven från Nordvaranger, Nyborg ²²/₇ 1900 OVE DAHL.

× *subsalina*: blad som föreg.; honax tjocka, upprätta, deras skaft gröfre, af axets längd; borst kortare; ofta ganska fertil.

× *subsalina* f. *subspathacea* (WORMSKJ): en lågvuxen, helt o. hållet eller nästan steril form af *subsalina* med smalare blad och tunnare ax; den torde vara den allmännaste formen af *C. maritima* × *salina*. Då den synes vara den ursprungliga *subspathacea* WORMSKJ p. p. eller DREJ. p. p., bör den behålla detta namn, äfven om dessa auctorer med denna "art" sammanblandat en habituellt lika form af följande hybrid.

C. Goodenoughii J. GAY × *salina* WAHLENB. — De enda inlands-*distigmatica*, som jag anträffade, voro *C. Goodenoughii* och *C. rigida*. Att jag ej fann *C. cæspitosa* och *stricta*, var ju naturligt, men att jag oakadt tråget sökande ej lyckades få se ett spår af *C. aquatilis* eller *C. acuta*, är ju märkligare. På den förut omtalade slätterängen och syltängen fanns godt om *C. Goodenoughii*. *C. rigida* går här ej ner till fjorden. Detta gjorde, att nämnda hybrid var lätt att igenkänna och bestämma. Den tedde sig något olika efter lokalens beskaffenhet, men på alla lokalerna var den dock mycket mera influerad af *Good.* än af *salina* och får därför räknas som × *sub-Goodenoughii*.

På tångdyn — jag kallar den f. *limicola* — är den ett glest tufvadt, sirligt, något grågrönt, sträffbladigt halfgräs med styft, upprätt, 25—30 cm högt, upptill sträfft strå, vanligen 2, åtskilda, men hvarandra nående, oskaftade eller kortskaftade, glesblommiga, upprätta honax och vanligen 2 hanax; blad rännformiga-platta, 1—2 mm breda, af stråets längd eller något längre; honfjäll tillspetsade; någon gång med udd, svartbruna med gul, 1—3-nervig midtstrimma; frukt-

gömmen elliptiska, mer l. mindre tydligt nerviga, bredare än fjällen, i början gröna, de flesta gulnande, deras frukt i regeln förkrympt. Häraf framgår, att den är ytterst lätt att skilja från salina; från Gooden. skiljes den genom ljusare, styfvare och fastare blad och strån, väl utbildadt, bredt och platt hylsblad, spetsiga-uddiga honfjäll med bredare midtstrimma och tydlig nerv samt glesblommigare honax.

På strandbetena, f. *pascuicola*, blifva stråna 10—15 cm höga, i tätt gräs upprätta, i glesare nedliggande eller uppstigande, honaxen endast 0,5—1,5 cm långa, hvarandra starkt närmade, och hylsbladet nedtill slidlikt. Denna form är mycket vanlig i herbarierna, sammanblandad med förut omnämnda *marit.* \times *salina* \simeq *subsalina* under namnet *subspathacea*. Äfven förekommer den under namnet *salina* var. *mutica*. Troligen har DREJER under sin *subspathacea* α *stricta* äfven afsett min *limicola* och under sin β *curvata* äfven min *pascuicola*. Att den senare ingår äfven i hans *C. reducta*, torde vara antagligt.

C. Goodenoughii \times *maritima* — Denna oväntade kombination anträffades inblandad i tångdyns rika vegetation. Till sitt yttre erinrar den om en *C. pallescens* med förlängda ax, och först vid mitt andra besök på platsen — sedan jag ej lyckats identifiera den med någon af N. J. ANDERSSON beskrifven form — erhöj jag visshet, att den motsvarade nämnda kombination. Strån 25—40 cm höga, öfvervuxna af de talrika, 2—3 mm breda, slaka rosettbladen; hylsblad förlängdt, af rosettbladens bredd; honax vanligen 3, 1—3 cm långa, omkring 4 mm breda, det nedersta ofta på ett, 1—3 cm långt, fint skaft och i följd därpå något lutande, de öfriga på korta skaft eller oskaftade, upprätta, alla på grund af fjällens färg ljusst gulbruna; hanax på förlängdt skaft; honfjäll med l. utan kort udd, tydligt 3-nerviga, nästan omslutande de sterila

och i följd däraf smala och tunna fruktgömmena; dessa förkrympas ofta såsom mycket unga och visa då föga nervering, men på de flesta exemplaren utvecklas de något, så att såväl de 3 ribbnerverna som intercostalnerverna, hvilka ju måste finnas hos denna hybrid, framträda. Vid mitt sista besök på platsen, den $3|_8$, hade stråna redan skattat åt förgängelsen, så att jag endast lyckades upptäcka 2 efterblifna axbärande stammar — endast de smala, men 60—70 cm höga rosettbladen angåfvo, att den en gång funnits där.

Då jag vid mina studier öfver föregående hybrider blifvit i tillfälle att se ett mycket stort material äfven af andra salina-former än de af mig insamlade, torde det ej vara ur vägen att i detta sammanhang omnämna mina iakttagelser öfver dem.

C. rigida × *salina* går oftast under namnet *salina* var. *mutica*. Jag har sett den från Varanger, Vesterelven, än under namnet *salina*, än under namnet *subspathacea*, tagen af CHR. SOMMERFELT 1859; Ö. finm. Berlevaag 1864 TH. FRIES (kallad *salina*); Porsanger och Tromsö, OVE DAHL. DREJERS *C. reducta* (e *Grönlandia*, J. Vahl) utgöres till större delen af denna hybrid, och det är ett individ af densamma, som aftecknats i Fl. Danica N:o 2977, ehuru teckningen utförts så, att den lika gärna kan tagas såsom *Gooden.* × *rigida*.

Enligt anteckning å ett Köpenhamns botaniska museum tillhörigt ark, å hvilket uppfästs 6 individ *rigida* × *salina* och 1 *Gooden.* × *salina*, benämner KÜKENTHAL i "Das Pflanzenreich" båda dessa hybrider *C. subspathacea* Wormskj. f. *reducta* (Drejer) Rosenvinge.

C. acuta × *salina* har jag sett från Boh. Uddevalla Kopparberg $10|_6$ 1890 LUDVIG LARSSON (under namnet *C. salina* β *kattegatensis*); från Finl. Pedersöre, Ådö 1898 af C. W. FONTELL (kallad *aquatilis* × *sa-*

lina); från Kristiania Ljan, BLYTT; från Fredriksstad (SCHÜBELER).

C. aquatilis × *salina* har jag sett från Finl. Larmo, Euran, FONTELL 1897 sub. nom. *C. salina* **cuspidata* f. *ostrobottniensis* ALMQV.; från Norge, Kristiania, Ljan, Blytt; från Tana-älven och Väster-älven (Sommerfelt); från Jæderen, Hå, Bryhn 1875 (sub. nom. *C. aquatilis*); från Tromsö 1899 Andr. Notö sub. nom. *C. salina* var. *concolor* (Dr.). H. N. 12: 85 hör också hit (Ryska Lpm.)

C. aquatilis × *maritima* sedd från Norge, Mandal, Kvisla 1881 R. Fridtz; från Salten, Bejeren, Eilert Kaurin, båda sub nomine *C. salina* *a* *cuspidata*. Sammanblandad med föreg. hybrid under namnet *concolor*. Det vackraste af alla är från Tromsö, Sörreisen 1903 Andr. Notö sub nomine *C. concolor* Drej. × *maritima*.

Härmed är emellertid polymorfien bland *salina* på skandinaviens västkust lika litet löst, som den löstes genom artens uppdelning i 2 subspecies och dessas uppdelning i raser. Polymorfien beror därpå, att jämte *salina* förekommer därstädes äfven *C. Lyngbyei* Hornem. samt att dessa två hybridisera inbördes och med andra arter. I H. N. 15: 85 har en typisk *C. Lyngbyei* utdelats från Trondhemstrakten. Densamma är af OVE DAHL funnen i Nordfjord vid Vaagsö. Dessa äro de enda af mig kända lokalerna för denna art. Men på andra lokaler finnas former, som icke kunna förklaras utan inverkan af *C. Lyngbyei*. En s. k. *rigida* × *salina* Notö 1899 från Tromsdalen kan ej gärna vara annat än *Lyngbyei* × *rigida*; samma form finnes från Vest Finm. Repvang, OVE DAHL, 1899. Former, som tyda på *Lyngbyei* × *Goodenoughii*, finnas från Sogn, Midtunvaag 1867 A. BLYTT; från Ranen, Werne 1870 V. ARNELL; från Söndmøre Hareide 1894, OVE DAHL. Hybrider (eller öfvergångsformer) mellan *C. Lyngbyei* och *salina*

finnas från samma lokaler samt från Göteborgstrakten i Sverige (*C. cryptocarpa* och *C. filipendula* Winslow). På den sistnämnda fyndorten har storstadens utvidgning förstört naturen, hvadan det ej torde löna mödan att här söka efter *C. Lyngbyei*, men på de norska lokalerna torde bättre resultat kunna ernås. *C. Lyngbyei* kännes lätt igen på sina breda, ljusgröna, maritima-lika blad, sina på långa, fina skaft hängande ax samt sina breda, rent kastanjbruna, vanligen långsprötade axfjäll.

Från Sogn, Midtunvaag, har A. BLYTT (Vegfhdene Sogn pag. 84) beskrifvit två i hvarandra öfvergående former, *C. salina* β *caespitosa* och *C. salina* **obtusa*, på hvilkas bildning säkerligen *C. Lyngbyei* influerat. Denna typ finnes äfven från Jæderen, Hobberstad, Bryhn 1875, från Romsdal, Gossen och från Söndmøre Hareide, OVE DAHL. Äfven från Island har jag sett den. I Blytts samlingar ligger den äfven under andra namn än *obtusa* och *caespitosa*, t. ex. *conocarpa* A. Blytt in schedis; *salina* **mutica* Ands; *subspathacea* v. *planifolia* Wormskj. Från Henån på Orust finnes den äfvenledes, tagen af K. THEDENIUS år 1860.

Af öfriga *distigmaticæ* anträffades endast *C. Goodenoughii* och *C. rigida*, båda alltid lätta att känna igen. Att den senare på det område, där hon når den förras öfre gräns, hybridiserar med henne, torde vara otvifvelaktigt, men alltför ofta dömer man — helt visst felaktigt — all *rigida* från dylika gränsområden såsom hybrid. Jag såg denna gränsform på flera ställen, men ingenstädes var den hybridogen. Genom tunnare, spädare och lifligt gröna blad samt svagare strån afviker den från typisk *rigida* och närmar sig *Goodenoughii*.

(Forts.)

Bidrag till Dalarnes flora.

Af P. W. WISTRÖM.

(Forts. fr. s. 242.)

- Chrysanthemum segetum*. Ludvika, Lyviken 2 ex. 1899 (A. J. D.); Hedemora, 2 lokaler (G. A. R.); Gagnef, Moje by vid Bogården påträffad flera år (K. H.)
- Coeloglossum viride*. St. Skedvi, Nyberget och Flyttjorna (G. S.); Gagnef, Björka by ofvanför "Trollkyrkan" (K. H.); Älfdalen, Ribbåsen och Skärklitt (G. S.) samt i präst-hagen (G. F. H.)
- Coralliorrhiza innata*. Enl. Indebetous flora ej funnen i den sydöstra delen, men har påträffats i Hedemora s:n på Hamre ängar och Storgrundet i Hofran, ymnig, (G. A. R.) och i Ludvika s:n nära skolhuset vid Klenshytte bruk (A. J. D.)
- Corylus avellana*. St. Skedvi, Forsbo (K. A. Johanssons mark) efter älfven ymnigt med buskar, som ofta få frukt; By, Backa egendom i hagmark många exemplar; Gustafs, Österby vid Långhagforsen 1 ex. (G. S.); St. Tuna, Hackmyra 1 buske, byn Nisstäkt (J. Johanssons mark) 1 buske och vid Forsbacka i hagmark flera ex., som ofta få frukt; Bjursås, Gopa 1 ex. (G. Andersson); Lek-sand, Sättraberget (id.)
- Crepis paludosa*. I Mora blott observ. efter landsvägen mellan Mora Strand och Kråkberg (O. L.)
- C. præmorsa*. St. Skedvi, Stocksbro (G. S.); Sätters s:n, vid Ängarne (id.) och i "dalen". Gustafs, Solfvarbo.
- Cuscuta trifolii*. St. Skedvi, Ingarfshyttan 1901 (G. S.)
- Daphne mezereum*. Vid kvarnbäcken nära flottbron mellan Särna och Idre (G. A. R.)
- Deschampsia glauca*. Enl. Neumans flora vid Siljan.
- D. cespitosa* f. *pallida*. Ludvika, på ägor nära Magnets Mek. Verkstad (A. J. D.); Norrbärke, Morgårdshammar och Lernbo (id.)
- Dianthus deltoides* v. *glaucus* Gagnef, nedanför Djurmo klack (G. A. R.)
- Draba incana*. St. Skedvi, Nyberget på ett par st. (G. S.)
- D. nemorosa* f. *leiocarpa*. Af flera meddelare funnen i Sätters dal. Själf har jag anträffat denna växt i närheten af ån vid en lada och på höjderna vid norra nedgången till dalen.
- D. nemorosa*. Sundborn, på vägkanter mellan Kallbacken och Blixbo, ymnigt.

- Dracocephalum thymiflorum*. Rättvik, vid Lerdal 1901 och 1902 (A. E. V.) samt på ängar vid Enån intill Schwartzs färgeri; Mora, enstaka ex. vid Mora Noret nedanför järnvägsstationen.
- Drosera intermedia*. Ludvika, Jonstjärn mellan Klenshytte bruk och Hällsjön (A. J. D.)
- D. longifolia*. Kopparbergs s:n. vid sjön Vällan (O. C.)
- Echinospermum lappula**. By, nära kyrkan 1896 (G. S.); Hedemora gården 10, förvildad (A. G. R.)
- Elatine callitrichoides*. By, Bysjön nedanför kyrkan, ytterst ymnig (G. S.)
- Elymus arenarius**. Grytnäs, Månsbo (G. In.); Säters s:n, Bispberg på banvallen, några ex. 1901—05.
- Epilobium angustifolium* f. *albiflora*. Vika, nära Hellsjön
- E. lactiflorum*. Städjan, slutningen mot Foskdalsvallen (G. A. R.)
- E. alsinifolium*. Särna, Heden (Bot. Not. 1884 sid. 197)
- E. Hornemanni*. Älfdalen, vid en bäck på sidan om landsvägen, midt emot Garbergs gästgifvaregård och vid en bäck på västra sidan om landsvägen mellan Åsen och Dalälven (K. G. Z.)
- E. davuricum*. Ore, Morängen $\frac{1}{4}$ mil från gästgifvaregården Arfvet (K. G. Z.)
- Epipactis palustris*. Boda, Getryggen (ex. K. P. Hägerström)
- E. latifolia*. Boda, Getryggen (ex. K. P. Hägerström).
- E. rubiginosa*. Silfberg, Ulfshyttan (ex. K. P. Hägerström)
- Erigeron acer* v. **grandis**. St. Skedvi, Nyberget (G. S.)
- E. *elongatus* Särnabyn och Snurrevallen (G. A. R.)
- Eriophorum latifolium*. Gagnef, vid Mojesjön (K. S.)
- E. Scheuchzeri*. Särna, Heden i ett träsk på sidan om landsvägen (K. G. Z.)
- Erysimum hieracifolium*. Norrbärke, vid en lada nära "Hemmet" (A. J. D.); Rättvik, Lerdal 1902 (A. E. V.); Mora, några ex. på en äng väster om Mora-Noret, troligen tillfällig (O. L.); St. Tuna flerst. 1905.
- Euphorbia cyparissias*. Norrbärke, Eriksberg spars. (A. J. D.)
- E. esula*. Krylbo (G. In.); Rättvik, Gärdsbyn 1902 (A. E. V.)
- E. peplus*. Hedemora, i staden några ggr. (G. A. R.)
- Euphrasia tenuis*. St. Skedvi t. allm. (G. S.); Älfdalen, Öster-Myckeläng (id.); Säter, Nordalen (id.)
- Fagopyrum esculentum* tillfällig i åkrar i Järna 1905, Gagnef (K. H.) och Leksand, nedanför Kåringberget 1903.

- Gagea lutea*. Norrbärke, Risingbo (A. J. D.)
- G. minima*. Norrbärke, Risingbo (A. J. D.); Hedemora, flerest. t. ex. "Borgmästaretäkten" och vid logen nedanför Gustafsberg (G. A. R.)
- Galeopsis bifida*. St. Skedvi, Stocksbro (G. S.); Hedemora t. allm. (G. A. R.)
- G. ladanum*. Norrbärke, vid Morgårdshammars mek. verkstad, spars. (A. J. D.); Hedemora (G. A. R.)
- Galium trifidum*. Ludvika, Klenshytte bruk vid dammen till vattensägen, spars. (A. J. D.); Falun, vid Östanforsån; Särna, Foskdalsvallen (G. A. R.)
- G. mollugo* t. allm. eller flerest. i flera af de södra socknarna t. ex. Norrbärke, Ludvika, St. Skedvi, Hedemora, Säter och St. Tuna.
- G. mollugo* × *verum*. Hedemora, Sörbo (G. A. R.)
- G. verum* f. *albidum*. Norrbärke, efter vägen mellan Munkbo och Risingbo samt efter gamla järnvägen vid Sandsta bron. (A. J. D.)
- Gentiana amarella* a *lingulata*. St. Skedvi, Löfåsen och Nyberget (G. S.); Säter, Nordalen; Grangärde, vid vägen mellan Grangärde och Laxsjön, ej långt från Saxhyttan (O. C.); Gagnef, flerst. t. ex. Gröntuf (K. H.); Rättvik flerst. t. ex. på myren nedanför Västgårde järnvägsstation; Orsa, Fryksåsen (O. L.)
- G. nivalis*. Ore, Morängen $\frac{1}{4}$ mil från gästgivarergården Arfvet (K. G. Z.); Transtrand, Hormundsberget (ex. K. P. Hägerström.)
- Geranium pratense*¹⁾. Kopparbergs s:n, Stenbacken vid landsvägen ej långt från gården — måhända ursprungligen förvildad; har förekommit ymnig under 30 år. Gagnef, på kyrkogården och dess grannskap, med hvita blommor.
- G. pusillum*. Norrbärke, "Väderbacken" och vid mek. verkstaden (A. J. D.)
- G. robertianum*. Rättvik, kalkgrufvan vid Utanåkers hemlöt (J. Jonsson).
- G. silvaticum* v. *parviflorum*. Hedemora, (G. A. R.); Älfda-len, Skärklitt, med hvita blommor (G. S.)
- Geum rivale* × *urbanum*. St. Skedvi, Kvista och Stor-sveden (G. S.); Sättersdal(?); Hedemora, "Apoteksmyran" (G. A. R.); St. Tuna, Fornby.

¹⁾ Anförd som *ny för Dalarne* af P. W. Wiström, "Förteckning öfver Helsinglands Fanerogamer och Pteridofyter" etc., Wimmerby 1898.

- Glyceria distans*. Hedemora, vid klappbryggan och nedanför varmbadhuset (G. A. R.)
- G. aquatica*. By, Näs bruk (G. S.). Inplanterad som foderväxt på flera st.
- Gnaphalium silvaticum* β *norvegicum*. Idre, Stådjan vid fåboden Åsvallen allmän (K. G. Z.)
- G. silv.* f. *alpestre*. Idre, Stådjan (Neumans flora).
- G. supinum*. Idre, Olån (Bot. Not. 1881 sid. 87).
- Goodyera repens*. Ludvika och Norrbärke spars. (A. J. D.); Grytnäs, Rutbo och Högbo (G. In.); By, Vadsbro (G. S.); St. Skedvi, Nyberget, Mårtaberget och Löfåsberget (id.); Hedemora, Stadsberget (G. A. R.); Kopparbergs s:n, Grufriiset (O. C.)
- Gymnadenia conopsea*. St. Skedvi, Nyberget (G. S.); Älfdaalen, nära Väster-Myckelängsbron (G. F. H.)
- Gypsophila fastigiata*. Äfven funnen på ett par andra platser i Mora än de i Indebetous flora anförda.
- Herminium monorchis*. Rättvik, nära Utanåker; Mora, enstaka ex. på en äng nedanför järnvägsstationen.
- Hesperis matronalis* flerst. förvildad t. ex. Hedemora; Säter; Mora, Kråkberg etc.
- Hierochloa odorata*. St. Skedvi, Kvista (G. S.); Hedemora, Hälla och vid Hofran (G. A. R.); Mora, Utmeland.
- Hottonia palustris*. Torsång, Hinsnoret.
- Humulus lupulus*. St. Skedvi, Nyberget och Löfåsen (G. S.); Kopparbergs s:n, Uggelviken i "Hackslogen" och "Sannas täkt", m. fl. st.
- Hyoscyamus niger*. Sätters s:n, Bispberg vid grufvan; By, Lisselbo invid gården; Hedemora, Moren på en gårdsmark; Rättvik, invid kyrkan.
- Impatiens noli tangere*. Avesta, "Sågen" (G. In.); St. Skedvi, Stocksbro och Kullbacken (G. S.); St. Tuna, Frostbrunn och Mjälga; Aspeboda, Liljan nära ladugården (O. C.).
- Imperatoria ostruthium*. St. Skedvi, Storsveden (G. S.); Säter, Bispberg (id.)
- Juniperus communis* β *nana*. Njupeskar, nedanför dalen (K. G. Z.)
- Lactuca muralis*. Rättvik, Östbjörka kalkbrott (A. E. V.)
- Lamium album*. Ludvika, Klenshyttans järnvägsstation spars. (A. J. D.); Norrbärke, Vinsbo invid Morgårdshammar, spars. (id.); Hedemora; Grytnäs, Åsbo (G. In.); St. Tuna, vid kyrkogårdsmuren m. fl. st. i närheten af kyrkan ymnig.
- L. amplexicaule* \times *purpureum*. Hedemora, invid sjön Hönsan (K. H.)

- L. intermedium*. St. Skedvi, Storsveden och Nyberget (G. S.); Hedemora, ymnig (G. A. R.)
- L. purpureum* v. *incisum*. St. Skedvi, Nyberget (G. S.)
- Lappa tomentosus*. St. Skedvi, vid kyrkan (G. S.); Orsa, Stackmora (O. L.)
- L. officinalis*. Ludvika (A. J. D.); Norrbärke, Morgårdshammar (id.)
- Leontodon autumnalis* f. *asperior*. Hedemora (G. A. R.)
- L.* " " f. *nigro-lanatus* Fr. — Hedemora (G. A. R.)
- Lepidium campestre**. Gagnef, Gröntuf i åkrar efter järnvägen 1903 (K. H.)
- Levisticum officinale* förvildad. Ludvika, Klenshytte bruk (A. J. D.); Hedemora, Sjulsbo (G. A. R.); St. Tuna, Bro etc.
- Libanotis montana**. St. Skedvi, Nyberget allm. (G. S.)
- Listera cordata*. Kopparbergs s:n, Grufriset (O. C.); Solle-rön, Gesundaberget.
- L. ovata*. Ludvika och Norrbärke flerst. (A. J. D.); Avesta, "Sågen" (G. In.); Kopparbergs s:n, Grufriset (O. C.); Rättvik, Utanåker.
- Lolium temulentum*. Hedemora, Nibble (G. A. R.)
- Lonicera coerulea*¹⁾. Grangärde, Saxberget (A. J. D.); Sundborn, Strömsbacka i backslutningen ned mot en tjärn, ej långt från vägen i buske.
- Lycopus europæus*. Hedemora, Hamre ängar (G. A. R.); Grytnäs, vid prästgården (G. In.)
- Lythrum salicaria*. Hedemora, vid Hofran.
- Malachium aquaticum*. Rättvik, Lerdal (A. E. V.)
- Malaxis monophylla*. Avesta, "Sågen", 1 ex. (G. In.)
- Malva borealis*. Norrbärke, "Väderbacken" och Morgårdshammar (A. J. D.)
- M. alcea* — förvildad. Grytnäs, Östanbyn (G. In.)
- Matricaria discoidea*. Krylbo och Avesta på flera st.; Grytnäs, Månsbo (G. In.); Husby, allmän efter landsvägen mellan kyrkan och Långshyttan äfvensom funnen i Stjernsund vid järnvägsstationen (G. S.); Hedemora, stora torget m. fl. st.; Falun, Britsarfvet vid ladugården och inne på gårdar i staden; St. Tuna, Mjälga; Rättvik, Västgärde järnvägsstation.
- M. inodora* f. **disciflora**. Hedemora, Hamre, vid första gården framför smedjan (G. A. R.)

¹⁾ I "Minnesblad för Dalarne" (A. LIDMAN och K. TROTZIG, Hedemora 1897) anför P. LINDELL, att denna växt funnits vid Rättviks kyrka, men torde den då varit odlad.

- Medicago sativa*. St. Skedvi, Nyberget i en åker 1902 (G. S.)
- M. lupulina* flerst. införd med gräsfrö söderifrån.
- Melandrium rubrum* f. *lacteum*. St. Skedvi, Löfåsen (G. S.): Sätters dal.
- M. album*. Älfdalen, Öster-Myckeläng (G. S.)
- Melilotus arvensis*. Falun (ex. K. F. Hellday).
- Mentha aquatica* × *arvensis*. Hedemora, "Apoteksmyran" 1904 (K. H.) och i staden (G. A. R.)
- M. arvensis* f. *scordiacum*. St. Skedvi, Nyberget — den enda där iakttagna formen (G. S.)
- M. austriaca*. By, vid Bysjön i närheten af kyrkan (G. S.)
- M. gentilis*. Ludvika, "Myckelmyran" nära Klenshytte bruk, spars. (A. J. D.)
- M. lapponica*. Grangärde, Räfvåla: J. A. BBAUN (Hartm. flora ed. 11)
- M. palustris*. St. Skedvi, Nyberget och Flyttjorna (G. S.); By, vid Bysjön (id.)
- Mimulus guttatus*. förvildad. Kopparbergs s:n, Rottneby.
- Monotropa hypopitys*. Grytnäs, Högbo och Rullbo i barrskog (G. In.); Hedemora, Stadsberget (G. A. R.); Kopparbergs s:n, Grufrisset, Hornberget ej långt från Dal Karlsnäs, i skogen vid landsvägen till Korsnäs och Sundborn m. fl. st.; Gagnef flerst. t. ex. vid Svensbodarnes fåbodar (K. H.)
- Montia rivularis** *lamprosperma*. Älfdalen, Öster Myckeläng och Långö (G. S.)
- Mulgedium alpinum*. Norrbärke, Göberget (A. J. D.)
- Myosurus minimus*. Mora, mellan Strand och klockarebo-stället (O. L.)
- Myrrhis odorata*. Norrbärke, några ex. funna mellan Smedjebacken och Ufberget (A. J. D.); Grytnäs, Månsbo (G. In.)
- Nuphar pumilum*. Mora, Ökna i den s. k. Kråkbergsälften, ymnig, och vid Löfholmen i Dalälven utanför Mora-Strand (O. L.); Leksand, Noret (ex. K. P. Hägerström); Venjan, vid Vanåns utlopp samt i Kyrktjärn (Bot. Not. 1898, sid. 126); Orsa, Kyrkbyn, Lillån (id.)
- N. = luteum* × *pumilum*. Orsa: S. L. Törnqvist (Bot. Not. 1898 s. 127).
- Nymphaea alba*. St. Skedvi, i flera sjöar t. ex. vid Nyberget och i Nedre Klingen. I Trylämne en särdeles småblommig form (G. S.)
- N. candida* f. *erythrostigma*. St. Skedvi, Flyttjesjön (G. S.)
- Odontites rubra*. Rättvik, Altsarbyn å den s. k. Offerbacken.

- Orchis cruenta*. Ore, Morängen, $\frac{1}{4}$ mil från gästgifvaregården Arfvet (K. G. Zetterström); St. Tuna, Fornby vid ån, ymnig; Älfdalen, Bunkrisbodarne (G. A. R.)
- Ornithopus sativus** förvildad. Gagnef, kyrkbyn 1903 (K. H.)
- Orobus vernus*. Ludvika, Damsjöberget och Klenshytte bruk (A. J. D.); Sätters s:n, Ängarne; Boda flerst. (A. E. V.)
- Oxalis acetosella* f. **rosea**. Kopparbergs s:n, Hult i en hage gränsande till Uggelvikens ägor. f. **coerulea**. Norrbärke, ofvanför Mogården några ex. 1902 (A. J. D.)
- Oxyria digyna*. Idre, Njupeskar i dalen (K. G. Z.)
- Oxyccoccus microcarpus*. Älfdalen, Långö bruk (G. S.); Ore, Morängen, $\frac{1}{4}$ mil från Arfvet (K. G. Z.); St. Skedvi, Stocksbro på Långmyran, Kvarnmyran och Trylämne (G. S.) f. **citriformis**. St. Skedvi, Långmyran (G. S.)
- Papaver argemone**. Norrbärke, Göberget (A. J. D.)
- Pastinaca sativa*. Norrbärke, Östmoren (A. J. D.)
- Pedicularis palustris* **cum fl. alb.** Hedemora, Stora Grundet i Hofran (G. A. R.); Särna flerst. (id.)
- Petasites frigida*. Idre, Löfåsen och Städjan vid ett träsk, hvarifrån en bäck nedrinner till fåbodstället Åsvallen (K. G. Z.)
- Phaca alpina**. Gagnef, i skogen ej långt från järnvägsstationen på 2 ställen, ymnig, 40 à 50 ex. under de senare åren. Äfven enstaka ex. här och där i grannskapet. Förekomsten är meddelad af Studeranden K. Hedlund. Denna sällsynta växt har i Rättvik påträffats af adjunkten O. V. Vahlin, men torde nu vara utgången därstädes. Försök hafva gjorts i Rättvik att i trädgårdar inplantera vildt växande ex. eller utså frön af sådana, men dessa försök hafva misslyckats, hvarför de i Gagnef funna ex. torde vara fullt vilda och ej uppkomma genom planter eller frön från de i Rättvik anträffade ex.
- Phleum alpinum*. Ludvika, Klenshytte bruk nedanför vattensågen och vid källdrag på Damsjöberget (A. J. D.); Gustafs, Solfvarbo.
- Phyllocoe coerulea*. Idre, Städjan och Fulufjäll allm. (K. G. Z.). Vid Njupeskar i dalen (id.)
- Picea excelsa* f. **viminalis**. Ludvika, Enkullen (A. J. D.); Norrbärke, Norsbo (id.); Kopparbergs s:n, Uggelvikens skog 1 träd, som år 1902 bar ymnigt med kottar.
- Pinguicula villosa*. Idre, Långfjället och Gördalen ¹⁾; Särna, flerst. i träsk efter vägen mellan Åsen och Särna kyrkoby t. ex. i närheten af Särnastugan; Fulufjäll, i träsk här och där (K. G. Z.)

¹⁾ P. OLSSON, "Om de jämtländska fjällväxt." etc.

- P. vulgaris* β **grandiflora**. Grangärde, Saxberget: J. A. Braun (Hartm. flora ed. 11)
- Pinus silvestris* β **lapponica**. Orsa, Kallmora (ex. A. Björk.)
- Plantago major* f. *agrestis*. Hedemora, Hamre ängar (G. A. R.)
- P. lanceolata*. Enstaka ex. flerst. anträffade t. ex. Folkärna; Hedemora; St. Tuna; Mora, Risa by etc.
- Poa alpina*. St. Skedvi, Nyberget (G. S.)
- Polemonium coeruleum* förvildad. Hedemora "Apoteksmyran" (G. A. R.)
- Polygonum persicaria*. Sätters s:n, Bisberg vid Grufriiset (G. S.)
- P. bistorta* förvildad. Hedemora, Apoteksmyran" (G. A. R.)
- Populus balsamifera* förvildad. St. Skedvi, Kvista vid älven (G. S.)
- P. tremula* β **villosa**. Gustafs, vid kyrkan.
- Potamogeton polygonifolius*. Avesta (G. In.)
- P. alpinus*. St. Skedvi, Nyberget (G. S.)
- P. praelongus*. Hedemora, sjön Hofran, Munken och Hönsan (G. A. R.); St. Skedvi, Damsjön och Nedre Klingen på fl. st. (G. S.) — f. **brevifolius**. Hedemora, Hofran (G. A. R.)
- Prunella vulgaris* f. **albiflora**. St. Skedvi, Storsveden (G. S.)
- Pulsatilla vernalis*. Mora, Långlet och Selja; Grytnäs, Ås bo (G. In.); Ludvika, nära Östanbo (A. J. D.) — I Gagnef hafva anträffats ex., som stått nära v. *rosella* Th. Fr. (G. A. R.)
- Pyrola chlorantha*. Norrbärke, Kölnäs spars. (A. J. D.); Gagnef, Tjärnaheden 1902 (K. H.); Rättvik, Storaxen (A. E. V.); Älfdalen, Ribbåsen (G. S.)
- P. media*. Garpenberg (G. A. R.); Gagnef flerst. (K. H.)
- Quercus robur*. Själfsådda ex. hafva flerst. uppkommit från planterade träd t. ex. i Kopparbergs s:n vid Lindsberg, där ett ex. af 4 m:s höjd finnes invid en åker ej långt från gården, och i ingenjör Carlgrens egendom vid Grufriiset, där 3 st. öfver 100 år gamla ekar finnas i trädgården, från hvilka 1903 ett 20-tal plantor uppkommo i trädgården och 1 ex. i angränsande skog. I St. Tuna, Forsbacka finnas i trädgården flera gamla ekar, af hvilka den största har en omkrets af 3,56 meter vid brösthöjd, och från hvilka själfsådda plantor ofta erhållas.
- Ranunculus polyanthemos*. St. Skedvi, Nyberget (G. S.); Säter, Ängarne.
- R. cassubicus*. Enl. Neumans flora. — Torde vara ex., som tagits i skolträdgården vid Falu läroverk, där denna växt är planterad.
- R. hyperboreus*. Särna, Heden vid ett träsk på sidan om

landsvägen och vid fäbodstället Åsvallen nedanför Städtjan vid en bäck, ungefär ett stenkast norr om prästens i Idre fäbodvall (K. G. Z.)

R. lingua. Älfdalens Finnmark vid sjöar (G. F. H.)

Ribes grossularia. St. Skedvi, Forsbo by vid Klockars i en hage flera ex.; St. Tuna, flerst. i fäbodar t. ex. Stora Långens, Gatugårds och Hyttings fäb. samt i hagmark kring Frostbrunn m. fl. st. I Falutrakten ofta observ. på gamla gårdsplatser, på hvilka trädgårdar funnits för öfver 100 år sedan.

R. nigrum. Ludvika, Klenshytte bruk vid bäcken mellan Damsjön och masugnen (A. J. D.); Kopparbergs s:n, Uggelviken, vid en åker benämnd "Långrimsan." Ofta förvildad vid gårdar.

Rosa cinnamomea. Allmännaste arten i södra delen (G. A. R.)

R. glauca. St. Skedvi, Nyberget (G. S.)

R. coriifolia. St. Skedvi, Nyberget (G. S.)

R. mollis. By, vid kyrkan (G. S.); Säter, Ofgangårdarna (id)

*Rubus *anomalus.* Enl. Neumans flora.

R. ideus f. denudatus. Säter, Nordalen (G. S.)

R. arcticus. Rättvik, Finnbacka; Gagnef, på åkerrenar i närheten af prästgården; Djura, Rista (K. H.); Kopparbergs s:n, efter vägen till Lugnet och här och där enstaka ex. vid dikeskanter å egendomarne Uggelviken och Hult; Hedemora, Prostgårdens ängsbacke ej långt från kyrkan och på Stora Grundet och Brunnaön i Hofran (G. A. R.); Norrbärke flerst. t. ex. mellan Räfberget och "Gunnars" nära Morgårdshammar och vid Björsjö bruk (A. J. D.) — Frukten utbildas vanligen ofullständigt på de sydliga lokalerna.

Rumex aquaticus. Hedemora, Katrinedal efter Broån ymnig och på Hamre ängar m. fl. st. (G. A. R.). Förek. upp till trakten af Rättvik (Bot. Not. 1899 sid. 4)

R. armoracifolius. Boda, vid kapellet (Bot. Not. 1899 sid. 10)

R. crispus. Rättvik, pästgården, mähända tillfällig (Bot. Not. 1899 sid. 20); By, vid kyrkan (G. S.)

Sagina nodosa. Mora, Noret strax intill Siljans ängsåg.

Salix fragilis. St. Skedvi, Stocksbro 1 ♂ träd (G. S.); I Hedemora finnas blott ♀ träd observ. (G. A. R.); Falun flera ♀ ex. I Avesta finnas planterade ♂ ex. af *S. fragilis* × *triandra*.

S. triandra. St. Skedvi, Kvista och Landa (G. S.); Husby, Myckelbyn och vid kyrkan (id.); Hedemora, på holmar

- och stränder i Hofran (G. A. R.); Gagnef, ymnig på stränderna af Dalälven; Gustafs, Solfvarbo (G. S.)
- S. cinerea* × *lapponum*. Folkärna, Ön (ex. C. Indebetou)
- S. cinerea* × *nigricans*. " " (" " ")
- S. aurita* × *lapponum*. " " (" " ")
- S. aurita* × *repens*. Falun, Haga vid Villovägen (ex. Arv. Haglund.)
- S. nigricans* × *phyllicifolia*. Falun, Villovägen (ex. A. Haglund); Krylbo (ex. C. Indebetou)
- S. myrtilloides*.¹⁾ Älfdalen, Porfyrverket (K. G. Z.)
- S. depressa*. Säter, Ängarne. (G. S.)
- S. lapponum*. Mora, Sandängarna norr om älven; Gagnef, vid Mojesjön 3 buskar (K. H.); Vikmanshyttan (G. A. R.); St. Skedvi, Löfåsen (G. S.)
- S. lapponum* × *nigricans*. Folkärna, Ön (ex. C. Indebetou)
- S. glauca*. Särna, nedom Fulufjället vid bäckar (K. G. Z.); Mora, Sandängarna norr om älven (O. L.)
- S. phyllicifolia*. Särna, allmän vid Särnasjön (K. G. Z.)
- Saponaria officinalis* förvildad. Grytnäs, Ingevallsbo (G. In.) — troligen tillfällig; Hedemora (G. A. R.)
- Saussurea alpina*. Älfdalen, Trängslet (O. Juel), på västra sidan af älven vid byn Kåtilla och på västra sidan af landsvägen mellan Åsen och Dalälven. — f *glabrescens*. Älfdalen, Långö bruk vid Rotälven (G. S.)
- Saxifraga aizoides*. Enl. Neumans flora.
- S. caespitosa* β *palmata*. Norrbärke, „Väderbacken” invid Morgårdshammar några ex. 1902 och 1903 (A. J. D.)
- Sceptrum carolinum*. Ore, Morängen (K. G. Z.); Älfdalen, i prästhagen vid älfstranden och vid bäckar i Väster-Myckeläng (G. F. H.); Rättvik, Utanåker, Vikarbyn och Hedåsen; Boda, Ofvanmyra och Osmundsberget (A. E. V.); Sollerön (O. L.); Gagnef, Moje by vid Mojesängarne (K. H.)
- Scheuchzeria palustris*. Gagnef, Djurmo klack på en mosse (G. A. R.); Garpenberg (id.) By, mellan kyrkan och Norrbyn. Är i flera socknar sällsynt.
- Scirpus compressus*. Stora Tuna, Frostbrunn; Säter, Nordalen (G. S.)
- S. pauciflorus*. St. Skedvi, Flyttjorna (G. S.); Gagnef, Moje (K. H.)
- S. caespitosus*. Gagnef, Djurmo och Moje (K. H.)

¹⁾ Anförd som ny för Dalarne af P. W. WISTRÖM i "Förteckning öfver Helsingland Fanerogamer och Pteridofyter", Vimmerby 1898.

- Scleranthus perennis*. Norrbärke, några ex. på järnvägsban-
ken mellan "Väderbacken" och "Gunnars" 1903 (A. J. D.)
- Scorzonera humilis*. Norrbärke, Västermoren och mellan
Morgårdshammar och Smedjebacken (A. J. D.)
- Scrophularia nodosa*. Norrbärke, Kölnäs vid sjön Leran (A.
J. D.); Säter, Bispsbergs grufva.
- Sedum annuum*. Gagnef, Djurmo klack ymnig.; Säter, Tings-
vallen. (G. S.)
- S. maximum*. — Avesta, i forsen (G. A. R.); Koppar-
bergs s:n, Grufriset på ett stenrös i den längst i
sydväst liggande ägan, som tillhör ingenjör Carlgren
(O. C.). Har förut funnits i Rättvik vid kyrkan, sedan
den inplanterades där 1857. ¹⁾
- S. aizoon*. Rättvik, kyrkogårdsmuren.
- Senecio viscosus*. Grytnäs, Högbo (G. In.); By, Horndal vid
smedjorna (G. S.). Ofta anträffad vid järnvägsstationer
i södra delen t. ex. Avesta, Vikmanshyttan och Hede-
mora.
- S. jacobæa*. Rättvik, Lerdal på klöfervallar 1901 och
1903 (A. E. V.)
- Sesleria coerulea*. Hedemora, Hamre ägor (G. A. R.)
- Sherardia arvensis*. Hedemora, ej tillfällig (G. A. R.); Gag-
nef, vid järnvägsstationen 1902 och 1903 (K. H.)
- Silene noctiflora*. Norrbärke, på ägor invid Räfberget (A.
J. D.); Grytnäs, Månsbo (G. In.) f. *rubella*, Hedemora,
gården 101 i trädgården (G. A. R.)
- S. rupestris*. Torsång, Norsbo på en klippbrant (O. C.);
Norrbärke, vid fiskodlingsanstalten Ljusåsen (A. J. D.);
Ludvika, Damsjöberget (id); St. Skedvi, Skommarsveden
på Märtaberget (G. S.); Gustafs, Mossby (G. S.)
- S. nutans* v. *glabra*. Enl. Neumans flora.
- S. dichotoma*. Införd i åkrar genom utländskt frö. Hede-
mora, Grådö vid Nybyn (G. A. R.); Gagnef, Tjärna och
Gröntuf m. fl. st. (K. H.)
- Sisymbrium officinale*. Norrbärke, Morgårdshammar (A. J.
D.); Hedemora flerst. t. ex. Södra åsen.
- S. sophia* v. *sericeum*. Hedemora stad, vid logarna på
Norra Åsen (G. A. R.)
- Solidago virgaurea* v. *subglabra*. Älfdalen, Långö bruk (G.
A. R.)
- Sparganium speirocephalum*. St. Skedvi, Flyttjesjön (G. S.)
- S. glomeratulum*. Hartm. flora ed. 12.

¹⁾ P. LINDELL, "Sedum Telephium" i »Minnesblad för Da-
larne," Hedemora 1897.

- S. minimum.* Hedemora (G. A. R.); Säter.
- S. simplex.* St. Skedvi, Nyberget vid Skälbo, Löfåsen och Kvista (G. S.)
- Stellaria nemorum.* Sätters dal; Gustafs, Österby (G. S.); Älfdalen, nedanför Hykjeberget vid Nyköpings fäbodan (G. F. H.)
- S. alpestris.* Idre, Olån (Bot. Not. 1881 sid. 89) och nedanför Stådjan vid fäboden Åsvallen (K. G. Z.)
- S. palustris* f. *dilleniana.* Ludvika, Lyviken (A. J. D.); St. Skedvi — ej sällsynt (G. S.)
- S. longifolia.* St. Skedvi, Flyttjorna (G. S.); Kopparbergs s:n flerst. t. ex. i diken vid gamla landsvägen från Uggelviken; Ludvika och Norrbärke flerst. (A. J. D.); Säter, Ängarne; Gustafs, Solfvarbo. (G. S.)
- Stratiotes aloides.* Kopparbergs s:n, Rottneby i kärr.
- Symphytum orientale.* Hedemora, flerst. i staden t. ex. vid mälteriet; St. Tuna, Vatthammar vid bron; Kopparbergs s:n, Samuelsdal (O. C.); Venjan, kyrkogården.
- S. asperrimum* förvildad vid gårdar. Har inplanterats som foderväxt på några ställen.
- Thalictrum simplex.* St. Skedvi, Nyberget allmän (G. S.); Älfdalen allm. (id.); Säter, Ängarne; Gustafs, Solfvarbo.
- Thlaspi alpestre.* I Falutrakten ofta funnen på gräsmarker t. ex. vid Grufriiset, Järlinden m. fl. st.; Rättvik, Utanåker. I Sundborn vid Karlborn bakom Holmbergs gård, högst ymnig, och på en äng söder om bönhuset.
- Thymus chamædrys.* Vid järnvägsbron mellan Krylbo och Jularbo (G. In.); Mora, Noret och vid ett åkerdike invid landsvägen mellan Mora och Orsa, strax norr om vägvisaren; Boda, Osmundsberget (A. E. V.)
- Tillæa aquatica.* By, vid Bysjön nedanför kyrkan, ymnig (G. S.)
- Tofieldia palustris.* Mora, Noret på Vasslerängarne ymnig.
- Tragopogon pratensis.* St. Tuna, flerst. efter vägar.
- Trichera arvensis* f. *integrifolia.* Grangårde; J. A. Braun (Hartm. flora ed. 11)
- Trifolium procumbens.* Förek. i Hedemoratrakten lika ofta spridd här och där som *Trif. agrarium* (G. A. R.)
- T. incarnatum* flerst. införd med frö söderifrån.
- Triticum caninum.* St. Skedvi, Kvista, Löfåsen och Kullbacken (G. S.); Rättvik (ex. S. Sahlin) — f. *glaucescens* — St. Skedvi, Nyberget (G. S.)
- Trollius europæus.* Ludvika, Enkullen (A. J. D.); Norrbärke, Lernbo (id.); Rättvik, Utanåker och invid järnvägsban-

ken i Utby; Gagnef, i en dal ej långt från järnvägen i byn Gröntuf.

Typha latifolia. By s:n. "Åklyssnan" vid Täftån och Horn-dalsån.

T. augustifolia. Aspeboda, i ån nedanför Vassbo (O. C.)

Ulmus montana. Rättvik, i hagarna, som tillhöra prost-gården.

Vaccaria segetalis v. *parviflora*. Gagnef, i åkrar om-kring järnvägsstationeu 1903 och i Moje by 1904 (K. H.); Rättvik, vid Enån 1900 (A. E. V.)

Verbascum nigrum. Husby, Rörshyttan (G. S.); Hedemora vid målteriet 1904 (K. H.)

V. thapsus. Rättvik, Östbjörka kalkbrott (A. E. V.); Mora, Risa by (O. L.)

Veronica beccabunga. St. Skedvi, Skinnarbo (G. S.); By, Vadsbro (id.)

V. alpina. Idre, Olån (Bot. Not. 1881, sid. 88) och Städ-jan (G. A. R.)

Viburnum opulus. Rättvik, Utanåker; Orsa Lindänget (O. L.)

Vicia silvatica. Ludvika, efter järnvägen ungefär midt emot Skeppmora (A. J. D.); St. Skedvi, Löfåsen (G. S.); Sä-ters s:n, Ångarne (id.)

V. cassubica. Ludvika, Klenshytte bruk mellan ångsågen och smedjan uppe på en kulle (A. J. D.)

V. cracca f. *albida*. Hedemora (G. A. R.)

V. angustifolia. Hedemora, Nibble (G. A. R.)

Viola odorata. Norrbärke, "Herrgårdsön" i sjön Haggen (A. J. D.)

V. hirta. Bjursås, Västanberg: ingenjör C. G. Andersson enl. Hartm. flora ed. 11. — Ej upptagen för Dalarne i Neumans flora.

V. stagnina. St. Skedvi, på en holme i sjön Hyn (G. S.)

V. umbrosa. Boda, Styggforsen på östra sidan om den dal-gång, som ligger söder om tegelbruket (K. G. Z.); Gus-tafs, Ljusterbro. (G. S.)

V. epipsila f. *albiflora*. Hedemora, Hamre ängar (G. A. R.)

V. " *β succica*. St. Skedvi, Söder-Sätra och Nyber-get (G. S.); Säters dal (id.); Älfdalen, Öster Myckeläng och Långö bruk (id.)

V. mirabilis. Norrbärke, Västermoren (A. J. D.); Ludvika, Damsjöberget (id.); Säters s:n, Ångarne (G. S.); Silfberg, Ulfshyttan (ex. K. P. Hägerström); Gustafs, Solfvarbo.

V. arvensis * *subtilacina*. St. Skedvi. allm. i åkrar (G. S.)

Viscaria alpina. Norrbärke, Stollens gruffält högst ymnig

- och vid Silfhyttans anriktningsverk mera spars. (A. J. D.); Ludvika, Brunnsvik (K. E. Forsslund); Avesta (G. A. R.); Gustafs, Mossby (G. S.)
- V. viscosa*. Mora, Spjutmo vid Älfbacken (O. L.)
- Vogelia paniculata*. St. Skedvi, Nyberget i en åker 1902 (G. S.); Gagnef, i åkrar omkring järnvägsstationen 1903 (K. H.)

Pteridofyter.

- Asplenium ruta muraria*. Rättvik, Östbjörka kalkbrott.
A. viride. " " "
- Botrychium lanceolatum*. Norrbärke, Ufberget några ex. 1902 (A. J. D.)
- B. rutaceum*. Kopparbergs s:n. Grufriiset (O. C.)
- Equisetum hiemale*. Norrbärke, Ljusåsen vid fiskodlingsanstalten (A. J. D.); Säter, vid kyrkogården intill dalen och vid Kullsveden; Hedemora, Nibble (G. A. R.); Lima: K. P. Hägerström (Hartm. flora ed. 12); Gustafs, Mossby (G. S.)
- E. *scirpoides*. Hedemora, Hamre ängar (G. A. R.)
- Isoëtes lacustre*. Kopparbergs s:n, sjön Varpan ymnig t. ex. vid Uggelviken utanför badhuset; St. Skedvi, Nyberget (G. S.)
- I *echinosporum*. Hedemora, Hofran (G. A. R.)
- Lycopodium inundatum*. Avesta, "Sågen" (ex. C. Indebetou).
- L. clavatum* f. *lagopus*. Städjan (G. A. R.); Transtand, Hemfjället. (K. P. Hägerström).
- Onoclea struthiopteris*. St. Skedvi, Långhagforsen (G. S.); Hedemora, Borganäs (G. A. R.); Sätters dal; St. Tuna, Vatthammar högst ymnig; Särna, Fuluälven.
- Ophioglossum vulgatum*. Säter, Nordalen (G. S.)
- Selaginella selaginoides*. Älfdalen, Skärklitt (G. S.); Rättvik, Gärdssbyn; Hedemora, Hamre ängar (G. A. R.); Norrbärke, nedanför Göberget (A. J. D.); Sätters s:n, Nordalen.

Tillägg.

I förordet har vid omnämmandet af meddelare af växtfynd ej anförts rektor G. A. RINGSSELLE, hvars namn i likhet med öfriga meddelare förkortats till initialerna och anförts inom parentes efter af honom lämnade lokaluppgifter.

Vetenskapsakademien d. 13 sept. Prof. C. PETTERSSON redogjorde för framlidne prof. P. T. CLEVES arbete inom hydrografisk-biologiska kommissionen åren 1893—1904. — Prof. P. KLASON redogjorde för sina och ingenjör T. EDLUNDS undersökningar rörande granbarkens halt af garfämne. (P. KLASON och J. KÖHLER hafva i Arkiv för kemi, mineralogi och geologi i år publicerat "Kemisk undersökning af kåda från gran (*Pinus Abies* L.).) — Bland skänker omnämndes ett bref från prof. ANT. NIC. DUCHESNE till LINNÉ, hvilket bref grosshandlare B. KEMPE förärat akademien. Dessutom hade akademien från prof. CLEVES dödsbo fått som gåfva mottaga dennes samling af mikroskopiska preparat utaf diatomaceer, dennes mikroskop af Nachets tillverkning med tillhörande linser af Nacet och Zeiss, hvilka af Cleve användts vid dennes mikroskopiska undersökningar, samt slutligen Cleves anteckningar och kamerateckningar. — Till införande i arkiv för botanik antogos: 1) Die Bachinien von Matto Grosso, af G. O. MALME och 2) Studien in der Riedelschen Anonaceen-Sammlung, af R. E. FRIES.

Den 27 sept. Akademien tilldelade öfverstelöjtnanten G. FR. HYLÉN-CAVALLIUS sin stora medalj i silfver öfver J. A. Wahlberg såsom ett erkännande af hans åtgörande att, sedan han lyckats förmå strandägarne kring Ranviken i Im-melen, där *Trapa natans* v. *conocarpa* växer, medgifva skydd för denna växt, hos länsstyrelsen i Kristianstads län utverka fridlysning af samma växt i berörda sjö.

Den 11 okt. Bland gåfvor omnämndes särskildt en del handskrifna anteckningar rörande Östergötlands flora af framlidne dr. C. J. LÖNNBERG, hvilka anteckningar förärats af prof. E. LÖNNBERG. — Till införande i Arkiv för botanik antogos: 1) Die Vochysiaceen Matto Grossos, af G. O. MALME, och 2) Ascomyceten der schwedischen Chaco Expedition, af K. STARBÄCK.

Fysiografiska sällskapet d. 11 okt. Prof. MURBECK refererade för intagande i Handlingarne sin afhandling "Contributions à la connaissance de la flore du nord-ouest de l'Afrique et plus spécialement de la Tunisie. Deuxième série."

Conard, H. S., The Waterlilies. A Monograph of the Genus *Nymphaea*. Washington 1905. 279 s. 4:o med 30 delvis kolorerade pl.

Prof. CASPARY hann ej att med en monografi afsluta sina *Nymphaea*-studier, så att den, som velat bestämma i synnerhet

extraeuropeiska arter, haft stora svårigheter, då literaturen varit mycket spridd och ett visst namn uppfattats olika af olika författare. Genom detta arbete underlättas studiet af släktet ofantligt. Dess utgifvande har understöds af "the Carnegie Institution of Washington" som för ett par år sedan grundades på en donation å 10 mill. doll. för vetenskapliga undersökningar. Förf. går äfven in på de i senaste tid i synnerhet af LATOUR MARLIAC i Temple sur Lot uppdragna trädgårdsvarieteterna och hybriderna. Däremot fattar han artbegreppet vidlyftigt, så att han ej går in på de s. k. elementararterna, utan endast har 34 arter.

Häng- & STICKETIKETTER

Stort lager, billiga priser, begär profver.

FJUGESTA TRÄFÖRÄDLINGS A. B.

FJUGESTA.

Hos **Frans Svanström & C:o**

Stockholm Myntgatan 1

kan erhållas:

Hvitt blomprensingspapper format	360×445 mm.	Pris pr ris	10—
Herbarieomslag	400×484	" " " "	4,—
Herbariepapper N:o 8, hvit färgton	240×400	" " " "	4,50
" " " 11, blå	285×465	" " " "	7,75,
" " " 13, hvit	285×465	" " " "	9—a

Obs. De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

Innehåll.

NEUMAN, L. M., Bidrag till kännedomen af floran vid Saltenfjord och på Sulitälma-området i Norge. S. 251.

WISTRÖM, P. W., Bidrag till Dalarnas flora. S. 283.

Literaturöfversikt. S. 297.

Smärre notiser. S. 297.